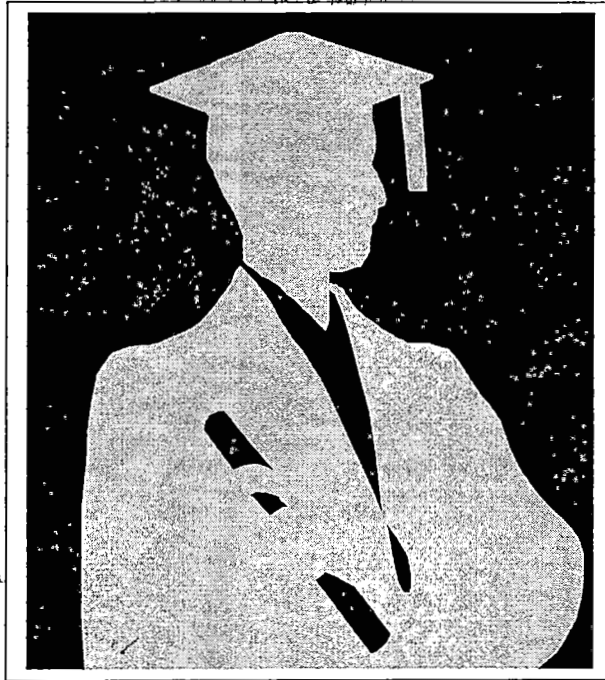

คุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ในภาวะห้องกักกัน

ภาคตะวันออก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร
อาจารย์ เชิดชัย ชาญสมุทร
รองศาสตราจารย์ ดร. จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ

ห้องปฏิบัติการทางจิตวิทยาการกีฬา

ภาควิชาพลศึกษาและสันทนาการ คณะศึกษาศาสตร์
- 3 ก.ค. 2545 มหาวิทยาลัยบูรพา

154638

มีนาคม 2545

ISBN 974-616-223-3

เริ่มบริการ

17 ก.ค. 2548

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์

ประกาศคุณูปการ

แม้ว่าจะใช้เวลาในการวิจัยเกินกว่าที่วางแผนไว้ แต่การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ก็สำเร็จลงและมีประเด็นที่น่าสนใจรวมทั้งการมองเห็นแนวทางของการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอีกมากมาย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ที่มองเห็นความสำคัญของการวิจัยและให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ ผลจากการทำวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการการเรียนการสอน และการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา ภาควิชาพลศึกษาและสันทนาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีส่วนช่วยวิจัยทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอุไรรัตน์ ศรีวิบูลย์ ในส่วนของการกรอกและวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ที่อนุญาตและขอความร่วมมือจากสถาบันสมาชิกในการให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ท้ายสุดขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังใจให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลงได้ ถึงแม้ว่าการทำวิจัยจะแย่งเวลาของครอบครัวบ้างก็ตาม

นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร

เชิดชัย ชาญสมุทร

จิรภรณ์ ศิริประเสริฐ

บทคัดย่อ

คุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ในประเด็นที่ครอบคลุมในส่วนของคุณภาพของประสบการณ์ในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนเป้าหมายดังกล่าว รวมทั้งสิ่งที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังที่จะได้รับจากสถาบันการศึกษาของตนเอง ด้วย คือเป้าหมายหลักของการวิจัยครั้งนี้ และเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องและขยายผลจากการศึกษาในสถาบันเดิมมาก่อนด้วย (นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร และจิรภรณ์ ศิริประเสริฐ 2544) โดยทำการสำรวจนิสิตนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ภายใต้การกำกับของทบวงมหาวิทยาลัยจำนวน 19 สถาบัน ทั้งของรัฐและเอกชน ที่อยู่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยใช้แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (College Student Experience Questionnaire: CSEQ) ของเพลส (Pace, 1990) ที่ได้แปลและปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยมากขึ้นกว่าการวิจัยครั้งแรก และทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าเท่ากับ .97 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่และร้อยละ พบว่าคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไทย มีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับคุณภาพของงาน สภาพแวดล้อม และความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยทั้งในแง่ของประสบการณ์เกี่ยวกับงาน (กิจกรรม) สภาพแวดล้อมและความคาดหวังที่จะได้รับจากมหาวิทยาลัยมีช่องว่างสำหรับพัฒนาการไปสู่เป้าหมายของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อีกมาก

อย่างไรก็ตามแบบสอบถามที่เก็บเพื่อการศึกษาครั้งนี้ หลายฉบับไม่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ อันน่าจะมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความยาวของแบบสอบถาม อย่างไรก็ตามถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักและมีความอดทนในการตอบอย่างจริงจัง ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และมองเห็นคุณภาพชีวิตการเป็นนิสิตนักศึกษาที่ตนเองเป็นและน่าจะเป็นอย่างดี การหาเครือข่ายและกลุ่มนักวิจัยตามสถาบันการศึกษาให้มากขึ้น เก็บข้อมูลที่จริงจังและได้จำนวนมาก เป็นเวลาหลายปี ก็น่าจะช่วยให้เกิดเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่จะช่วยนำไปพัฒนาสถาบันการศึกษาของตนเองได้มากขึ้น (<http://www.indiana.edu/~cseq/overview.html>, 2002)

Abstract

This follow-up of previous study (Vongjaturapat & Siriprasert , 2001) was aimed to clarified university quality of life on campus through student activities and on campus environment in a larger scale. In fact, one thousand seven hundred and eighty seven undergraduate students from both public and private institutes in Thailand completed the College Survey Experience Questionnaire (CSEQ), developed by Pace (1990). The questionnaire was developed and tested for its reliability to use with Thai students and reported as .97. The CSEQ includes three areas: quality of effort (levels of effort and involvement), university environment and estimate of gains The Mean and percentile were used for study analysis and revealed that student quality of life through their activities and experiences on campus were generally medium. Students in the public and private institutes are not much different in term of their frequency of experience on institute activities and environment. Suggestions and discussions on how to improve the quality of life on campus are given.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
สารบัญ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	ความหมายและองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี.....	5
	คุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัย	6
	คุณภาพของงาน (กิจกรรม) ในระหว่างศึกษา	6
	ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด.....	6
	ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์.....	7
	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษา	7
	งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	8
	สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านพลศึกษาและ	
	นันทนาการ	10
	ศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์.....	11
	องค์กรและชมรม.....	12
	ประสบการณ์ในการเขียน.....	13

	ประสบการณ์ในการอ่าน	14
	ประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับจากสถาบัน	16
	การสร้างความรู้จักกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น.....	19
	ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	21
	หอพักมหาวิทยาลัย	23
	หัวข้อข่าวสารในการสนทนาของนิสิตนักศึกษา	24
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย.....	25
	การจัดประสบการณ์ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา	27
	การจัดประสบการณ์ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและ เอกชน	27
	การจัดประสบการณ์ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค	28
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
	กลุ่มตัวอย่าง.....	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4	ผลการวิจัย	32
	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	33
	ข้อมูลรวมทั้งประเทศ	33
	ข้อมูลแยกตามสถาบันของรัฐและเอกชน ส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค	34
	ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในมหาวิทยาลัย	35
	คุณภาพงานที่นิสิตศึกษาทำระหว่างการเรียน	35
	คุณภาพงานที่นิสิตศึกษาในสถาบันของรัฐและเอกชน	36
	คุณภาพงานที่นิสิตศึกษาในสถาบันส่วนกลางและภูมิภาค	37

	สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา	37
	สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน	38
	สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษากลางและภูมิภาค ...	40
	ประสบการณ์ในการอ่านและเขียน	43
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษา	43
	ความชอบสถาบัน	44
	การเลือกศึกษาในสถาบันเดิม	45
	การประเมินสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากสถาบันที่ตนเองศึกษา	45
5	อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	46
	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาไทย	46
	ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในมหาวิทยาลัย.....	47
	คุณภาพชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน.....	47
	คุณภาพชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและภูมิภาค.....	48
	สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา	49
	สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน	49
	สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและภูมิภาค	49
	ประสบการณ์ในการอ่านและการเขียน	50
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษา	50
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษาของรัฐและเอกชน	50
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษาส่วนกลางและภูมิภาค ...	51
	การประเมินสิ่งที่คาดหวังว่าได้รับประสบการณ์จากสถาบันที่ตนเอง เรียน.....	51
	สรุปผลการวิจัย	52
	บรรณานุกรม	53
	ภาคผนวก	62
	แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	
	ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คะแนนเฉลี่ยระดับความถี่ของประสบการณ์ด้านต่างๆ ระหว่างศึกษา ในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน และโดยรวม	36
2	คะแนนเฉลี่ยระดับความถี่ของประสบการณ์ด้านต่างๆ ระหว่างศึกษา ในสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	38
3	ค่าเฉลี่ยระดับความถี่ของการประเมินสภาพการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน	39
4	ค่าเฉลี่ยระดับความถี่ของการประเมินสภาพการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระหว่างสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	42
5	ร้อยละของประสบการณ์ในการอ่านและเขียนของนิสิตนักศึกษา	43
6	ร้อยละของความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันที่ศึกษา	44
7	ค่าเฉลี่ยความถี่ของการประเมินประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย	47

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของปัญหาการวิจัย

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2540 - 2544) ดังนั้นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติที่จะออกไปรับใช้สังคมควรได้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักปรับตัว และทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และควรถูกหล่อหลอมให้รู้จักการพัฒนาชีวิตที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เพื่อเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปทำหน้าที่ให้สอดคล้องในสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพนั้นสามารถทำได้โดยการเน้นการจัดการเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษาได้มีประสบการณ์ด้านต่างๆ ครบถ้วน ได้แก่ ประสบการณ์ในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้ห้องสมุด การพบปะพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องวิชาการและเรื่องส่วนตัว การจัดกิจกรรมขององค์การนิสิต เพื่อให้นิสิตรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำตนให้เป็นประโยชน์ การให้คำแนะนำเรื่องการศึกษาเล่าเรียนในห้องเรียน การค้นคว้าเอกสาร การจัดกิจกรรมด้านดนตรี ศิลปะ ภาพยนตร์และการละคร เพื่อช่วยให้นิสิตมีสุนทรียะ มีจิตใจอ่อนโยน มีสมาธิและรู้สึกสดชื่นแจ่มใส การจัดสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้น่าอยู่ รื่นรมย์และสวยงาม ส่งเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษา ความเป็นอยู่ในหอพัก การจัดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการเล่นกีฬาและนันทนาการ เป็นที่เชื่อได้ว่าเมื่อนิสิตนักศึกษามีประสบการณ์จากการได้รับการศึกษาและความช่วยเหลือต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยได้จัดให้แล้ว และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการปรับตัวในการดำเนินชีวิต รู้จักพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะได้ทำการศึกษาวิจัย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย และเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และประสบการณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อสภาพความเป็นจริง และองค์ประกอบอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา (นฤพนธ์ วงศ์จุตรภัทร และจิรภรณ์ ศิริประเสริฐ 2544) ซึ่งเป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาและพบว่าอยู่ในระดับต่ำ จึงเกิดเป็นคำถามต่อไปว่าแล้วสถาบันการศึกษาในระดับเดียวกัน ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยนั้นจะมีคุณภาพเป็นอย่างไร แตกต่างกับการศึกษานี้หรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อแยกพิจารณาในส่วนของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน และสถาบันการศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ 3 ประเด็นหลักคือ

1. เพื่อศึกษาระดับของคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างในประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยนี้ เพื่อให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของไทย โดยเฉพาะในกรณีที่ความแตกต่างกันในเรื่องของการดำเนินการ (รัฐและเอกชน) และสถานที่ตั้ง (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของนิสิตด้านของคุณภาพของงานที่นิสิตนักศึกษาได้รับ สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพของงานดังกล่าว และสิ่งที่เป็นความคาดหวังของนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันการศึกษาของตัวเอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย ที่ได้จากการประเมินประสบการณ์ในการดำรงชีวิตของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงบางส่วนจากแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของเพล (College Student Experience Questionnaires: CSEQ, Pace, 1990) ที่ประกอบด้วยประเด็นหลักของการประเมิน 3 ด้าน ดังรายละเอียดนี้

1. ด้านงานที่นิสิตนักศึกษาทำระหว่างเรียน (quality of effort) เป็นกิจกรรมด้านคุณภาพในมหาวิทยาลัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- 1.1 การใช้ห้องสมุด
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและอาจารย์
- 1.3 การศึกษาเล่าเรียนในรายวิชา
- 1.4 งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 1.5 สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ด้านพลศึกษาและนันทนาการ
- 1.6 ศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์
- 1.7 องค์การและชมรมนิสิตนักศึกษา
- 1.8 การเขียน
- 1.9 ประสบการณ์ส่วนตัว
- 1.10 การสร้างความคุ้นเคยกับนิสิตอื่น
- 1.11 ความรู้และการนำไปใช้ด้านวิทยาศาสตร์
- 1.12 หอพักมหาวิทยาลัย
- 1.13 หัวข้อการสนทนา
- 1.14 ข้อมูลที่ใช้ในการสนทนา

2 ด้านสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา (college environment)

3 ด้านสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากสถาบัน (estimate of gains)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภายใต้กำกับของทบวงมหาวิทยาลัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิต หมายถึง กระบวนการในการดำเนินชีวิต ที่ประเมินได้จากความถี่ของประสบการณ์ในการทำกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนขณะศึกษาในสถาบันการศึกษา ที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ

นิสิตนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย ที่มีการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ภายใต้การกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย

ของรัฐ หมายถึง สถาบันการศึกษาที่จัดดำเนินการและบริหารโดยรัฐ เป็นผู้รับผิดชอบ

ของเอกชน หมายถึง สถาบันการศึกษาที่จัดดำเนินการและบริหารโดยคนหรือองค์กรเอกชน เป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนกลาง หมายถึง กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

ส่วนภูมิภาค หมายถึง จังหวัดต่างๆ ที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ทำให้เกิดประเด็นของคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยโดยรวม โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ว่าจะมีคุณภาพเดียวกับที่ปรากฏในนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพาหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อเพิ่มประเด็นของความแตกต่างในแง่ของผู้จัดการศึกษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับความสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในมหาวิทยาลัยหรือที่อาจจะเรียกเป็นอย่างอื่นก็ตาม เช่น วิทยาลัย ข้อมูลและตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิต จึงถูกรวบรวมมาเพื่อแสดงให้เห็นในส่วนนี้

ความหมายและองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี

องค์ประกอบที่จะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิต ส่วนที่จำเป็นระดับพื้นฐานที่ทำให้พอมีชีวิตอยู่ได้ คือ มีพวกปัจจัยสี่อย่างเพียงพอ มีสุขภาพแข็งแรง มีความมั่นคงและอิสระ ส่วนที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตเพื่อที่จะทำให้อยู่ดีขึ้น คือ มีค่านิยมที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายของชีวิต มีชีวิตกลมกลืนกับครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ประยุทธ์ สุวรรณโกตา (2532, หน้า 26-29) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้อย่างกระชับ และเข้าใจได้โดยง่ายว่า หมายถึง ระดับสภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ตามองค์ประกอบของชีวิตอันได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจ ซึ่งจะต้องอยู่ในระดับกลาง ตามลักษณะและสภาพที่ควรจะเป็นได้ในแต่ละบุคคล ดังที่เรียกกันว่า ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ส่วนการที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆเป็นองค์ประกอบอีกมากมาย และองค์ประกอบเหล่านั้นจะมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันออกไปตามทัศนะของผู้มองแต่ละคนหรือแต่ละสังคม

สำหรับนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ที่จำเป็นต้องมีคุณภาพชีวิตจากปัจจัยสี่ และมีระดับที่เหมาะสม

คุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัย

การศึกษาในมหาวิทยาลัย ดูเหมือนจะเป็นช่วงสำคัญของประสบการณ์ชีวิตที่มีความหลากหลายกันไปในตัวนิสิตนักศึกษาแต่ละคน มหาวิทยาลัยเองก็มีแนวทางการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งดูได้จากปรัชญาของแต่ละสถาบันที่ไม่เหมือนกัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาของ เพส (Pace, 1990) ที่มองว่าการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ประกอบด้วยสิ่งต่างๆหลายด้าน เช่น ด้านกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาทำขณะอยู่ในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ด้านการใช้ห้องสมุด การพูดคุยกับอาจารย์ การออกกำลังกายและสิ่งอำนวยความสะดวก การชมงานศิลปะ การแสดงและการดนตรี หรือการเข้าร่วมในชมรมและองค์การนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา

องค์ประกอบของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากจะครอบคลุมในหลายแง่มุมของการมีชีวิตในมหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาควรได้รับแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่า สิ่งต่างๆ รอบตัวสังคมเหล่านี้ ส่งผลต่อชีวิตและความรู้สึกของนักศึกษาตลอดเวลา

คุณภาพของงาน (กิจกรรม) ที่ทำในระหว่างเรียน

ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มักจะใช้ห้องสมุดดัชนีบ่งบอกความพร้อมและมาตรฐานของสถานศึกษา บ่งบอกถึงคุณภาพทางวิชาการและพัฒนาความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ สถาบันที่มีหนังสือ วารสารทางวิชาการและครบตามสาขาที่เปิดทำการเรียนการสอน ก็จะทำให้เกิดความมั่นใจมากกว่า ยิ่งในปัจจุบันมีวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลมากมาย ไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องมีและจัดให้บริการอย่างเพียงพอ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีห้องสมุดที่ใหญ่ แต่ขาดการให้บริการที่ดี การบริหารจัดการบุคคลไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ก็เป็นอีกดัชนีหนึ่งของการให้ประสบการณ์ชีวิตในสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกันได้ ด้านบุคลากรและการบริการของห้องสมุดจึงถือว่ามีค่าเช่นกัน (นันทนา รุ่งโรจน์, 2540, หน้า 24)

ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์

ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ความสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะมนุษย์จะอยู่ในโลกลำพังคนเดียวไม่ได้ มนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งด้านชีวิตส่วนตัว รวมทั้งการทำงานร่วมกัน (วิจิตร อาวะกุล, 2540, หน้า 3) การพบปะพูดคุยกันระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ทั้งในระหว่างการเรียนการสอนในและนอกชั้นเรียน นอกจากจะเป็นการเรียนการสอนที่ถูกต้องในเรื่องของการส่งเสริมให้คิด ให้ทำ และการกล้าที่จะแสดงออกของนิสิตแล้ว ยังจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันด้วย

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถาบันศึกษา

จากการศึกษากับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จำนวนหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (College Student Experience Questionnaires: CSEQ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ พบว่า นิสิตนักศึกษาที่พูดคุยกับอาจารย์มาก จะมีผลต่อคุณภาพของงานที่ทำสูง และอธิบายว่าน่าจะเกิดจากการที่นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นทุ่มเทตัวเองอย่างหนักกับงานที่อาจารย์มอบหมาย และคุณภาพของงานที่ทำอย่างมาก (ทำบ่อย) เป็นดัชนีบ่งบอกความสำเร็จในการพัฒนาตัวนิสิตนักศึกษา (Flannelly, 1990)

นอกจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์แล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษา ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้น เพราะจะทำให้เกิดความสนิทสนม ทำให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าหากความสัมพันธ์ในสถานศึกษาไม่ดี ก็อาจจะประเมินได้ว่า การศึกษาในที่นั้นๆ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศึกษาในสถาบันการศึกษาสามารถทำได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์ หรือระหว่างนิสิตนักศึกษาเอง กับบุคคลอื่น หรือแม้กับผู้บริหาร

อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ก็มี เช่นจากการศึกษาของ เล็ก จันทรสะอาด (2535) พบว่า นิสิตเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่กลับพบปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยว่า อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม และในบางมหาวิทยาลัยนิสิตนักศึกษาไม่กล้าเข้าพบอาจารย์เมื่อมีปัญหา อาจารย์ไม่ให้ความสนใจและไม่ให้ความเป็นกันเองกับ

นักศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นผลให้ความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามีน้อย (ทัศนีย์ ศิริวัฒน์, 2541, หน้า 17)

สัมพันธภาพของนิสิตกับอาจารย์มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถาบันเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นหากนิสิตกับอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างดี

งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

สถาบันระดับอุดมศึกษามีภาระกิจหลักอย่างน้อย 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและการพัฒนา การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (มนตรี แยมกสิกร, 2541, หน้า 44) ซึ่งภาระกิจที่ทุกสถาบันกระทำในสัดส่วนมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ คือ การผลิตบัณฑิตหรือการเรียนการสอน โดยแต่ละสถาบันมีการจัดประสบการณ์ต่างๆนอกเหนือจากวิชาชีพให้กับนิสิตนักศึกษาให้ด้วย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงเป็นงานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมาก (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530, หน้า 145; มंत्री แยมกสิกร, 2541, หน้า 1)

กิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักศึกษา (ลำเนาวิ ขจรศิลป์, 2537, หน้า 3) ที่ หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่สถานศึกษา หรือนิสิตนักศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมแสดงออกในด้านความสนใจ ความสามารถและทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้าน (บุรุษชัย จงกลณี, 2525, หน้า 78) โดยกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดขึ้นจะเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน และไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530, หน้า 145)

การจัดกิจกรรมและการเข้าร่วมของนิสิตนั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะของนิสิตแต่ละชั้นปี ทองเวียน อมรชกุล (2525, หน้า 39) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิสิตแต่ละชั้นปี ไว้ดังนี้

นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง นิสิตกลุ่มนี้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ ต้องการเข้าใจตนเอง แสวงหาฐานะส่วนตัว มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่มและมีมนุษยธรรมสุภาพเรียบร้อย

นิสิตชั้นปีที่สอง ส่วนใหญ่นิสิตกลุ่มนี้มักจะเริ่มมีความรู้สึกไม่พอใจมหาวิทยาลัย

นิสิตชั้นปีที่สาม จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของกลุ่มตนเองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่สูงมาก เป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้สึกที่ไม่พอใจต่อมหาวิทยาลัยเมื่อครั้งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2

นิสิตชั้นปีที่สี่ นิสิตกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิต รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณี ของนิสิตด้วยตนเอง

จากผลการวิจัยสภาพนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา (วัลลภา ศุนาลัย, 2520, หน้า 115-116 อ้างถึงในสมบุญ ณ ตะปนา, 2529, หน้า 20) พบว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพนักศึกษาไทยคือ

นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง มีความรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกๆสิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในสถาบัน

นักศึกษาชั้นปีที่สอง นักศึกษามักไม่ค่อยพอใจอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบัน

นักศึกษาชั้นปีที่สาม นักศึกษามักจะสงบเสียงม ชอบอยู่กับกลุ่มของตนเองมากกว่า อีกทั้งยังมีความเฉยเมยต่อสังคมอุดมศึกษาและการเรียน

นักศึกษาชั้นปีที่สี่ นักศึกษาจะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับสถาบัน ส่วนใหญ่จะเริ่มสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการงานและความก้าวหน้าในอนาคต

จากการศึกษากิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในปี 2535 พบว่า นิสิตให้ความสนใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมด้านกีฬาและพัฒนาศิลปะมากที่สุด รองลงมาคือด้านส่งเสริมวิชาการ บำเพ็ญประโยชน์และศิลปวัฒนธรรมและการบันเทิง ตามลำดับ แต่กิจกรรมที่นิสิตเข้าร่วมมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ รองลงมาคือด้านศิลปวัฒนธรรมและการบันเทิง ด้านส่งเสริมวิชาการ และด้านกีฬาพัฒนาศิลปะ (เล็ก จันทรสะอาด, 2535) ทั้งนี้เป็นไปตามปริมาณของชมรม ชมรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบันได้มีการแบ่งออกเป็น 4 ฝ่ายคือ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542)

1. ฝ่ายอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ มี 5 ชมรม
2. ฝ่ายกีฬา มี 16 ชมรม
3. ฝ่ายวิชาการ มี 10 ชมรม
4. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม มี 9 ชมรม

ในขณะที่การศึกษาของกรณีศึกษา พันธ์อำพล (2529) ได้สำรวจความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันผลิตครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม พบว่า กิจกรรมด้านวิชาการมีการจัดมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ สังคมสงเคราะห์ และงานอดิเรกเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนความต้องการเข้า

ร่วมกิจกรรมนั้น ด้านบำเพ็ญประโยชน์มีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือ กีฬาและสุขภาพ เมื่อแยกตามเพศพบว่า นักศึกษาชายต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมด้านกีฬามากที่สุด ส่วนนักศึกษาหญิงต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมด้านกีฬาเป็นอันดับสอง สำหรับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปโครงการส่งเสริมกิจกรรมนิตินักศึกษา ปีงบประมาณ 2540 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540, หน้า 12) ที่พบว่า กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกีฬาและนันทนาการ และศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมนิตินักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การพัฒนานิตินักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญต่องานกิจกรรมนิตินักศึกษา ไม่ด้อยไปกว่างานด้านอื่น

สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านพลศึกษาและนันทนาการ

นอกจากการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนให้มีความหลากหลายตรงตามความสนใจ และให้ประสบการณ์ชีวิตที่สมบูรณ์แก่นิตินักศึกษาแล้ว เครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ด้านพลศึกษาและนันทนาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพลศึกษาและกีฬาให้ความสนใจ และมหาวิทยาลัยควรที่จะเตรียมการหรือจัดให้เหมาะสม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านพลศึกษาและนันทนาการ สามารถ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของอาคารสถานที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรมและส่วนของอุปกรณ์กีฬาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงความสะดวกในการให้บริการยืม (Walker & Seidler, 1993, preface)

ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถาบันของรัฐจัดให้นั้น ร้อยละ 90 จะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ โดยเฉพาะยานพาหนะ อาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุ และครุภัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตาม การอำนวยความสะดวกในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำกว่าการอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ (คณะอนุกรรมการพัฒนางานกิจกรรมนิตินักศึกษา, 2534, หน้า 82) ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับที่ มัณฑนา ธาระพันธุ์ (2535) พบว่า นักเรียนส่วนมากใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย แต่มีปัญหาด้านสถานที่และอุปกรณ์ ที่มักไม่เพียงพอกับความต้องการ การจัดสรรงบประมาณดำเนินการด้านเครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ด้านพลศึกษาและนันทนาการ เซลเลอร์ เทอเนอร์ และฮอร์น (Seidler, Turner & Horine, 1993) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ด้านพลศึกษาและนันทนาการ ไว้ว่า

1. ควรจัดตามความต้องการของกลุ่มประชากร
2. ควรคำนึงถึงความปลอดภัย
3. เลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อน
4. จัดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
5. จัดอุปกรณ์ในการเสริมสร้างสมรรถภาพในด้านต่างๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ด้านพลศึกษาและนันทนาการเป็นองค์

ประกอบหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ รู้สึกอยากเล่นกีฬา อยากออกกำลังกาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายต่อไป ส่งผลต่อประสบการณ์ด้านอื่นๆ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงไม่ควรละเลยหรือมองข้ามความต้องการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการออกกำลังกาย และอุปกรณ์ในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเช่นกัน

ศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์

ศิลปะ ดนตรี และการแสดง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต (Clements & Barret, 1993, p.20) เป็นสุนทรียศาสตร์ที่ควรจัดและส่งเสริมให้แก่นิสิตในมหาวิทยาลัย เอกชัย สุนทรพงศ์ และ เสาวนิตย์ แสงวิเชียร (2529, หน้า 1) ได้สรุปความหมายของศิลปะไว้ว่า คือ กิจกรรมที่สร้างความพอใจให้แก่มนุษย์ เป็นคุณค่าทางความงามที่สัมผัสได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้นและกาย และเกิดจากความพากเพียรที่ต้องใช้ความพยายามได้ด้วยมือและด้วยความคิด จึงทำให้ศิลปะมีความหมายอย่างกว้างขวางซึ่ง แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. สถาปัตยกรรม
2. จิตรกรรม
3. ประติมากรรม
4. ดนตรีหรือดุริยางคศิลป์
5. วรรณกรรมหรือวรรณศิลป์
6. นาฏลักษณะหรือนาฏศิลป์
7. ศิลปะพื้นบ้าน

จากประเภทต่างๆของศิลปะ จึงถูกนำมาใช้เรียกรวมกันว่า ศิลปกรรม จะเห็นว่า ศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์ก็เป็นสาขาหนึ่งของศิลปกรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและผูกพันอยู่กับชีวิตประจำวัน แทรกอยู่ในกิจกรรมทุกอย่าง ทุกสถานที่และทุกเวลา ส่วนดนตรีซึ่งเป็นเสียงธรรมชาติและมนุษย์นำมาปรุงแต่งให้มีจังหวะ ทำนอง และเนื้อหาสาระนั้น มีความผูกพันกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด เช่น แม่จะร้องเพลงกล่อมลูกจนเจริญเติบโต (ดุซงู๊ พนมยงค์

บุญทัศนกุล, 2539 , หน้า 2-3) ดังนั้นศิลปกรรมจึงเป็นวิถีทางแห่งชีวิต แห่งการกระทำ ความคิดความรู้สึก (ประสาน มาลากุล ณ อยุธยา, 2528, ไม่ปรากฏเลขหน้า) อันจะนำไปสู่ความชื่นชมในคุณค่าของศิลปะในสาขาต่างๆ

ศิลปกรรม ส่งผลต่อการดำรงชีวิตในทุกวัย ตั้งแต่แรกเกิด จนถึงตาย ในวัยของนิสิตนักศึกษาเป็นวัยหนึ่งที่มีความสนใจดนตรีโดยธรรมชาติแล้ว ยังใฝ่คว้าหามาเป็นส่วนหนึ่งในระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยด้วย จะเห็นได้ว่าในวัยนี้ศิลปะ ดนตรีและภาพยนตร์ เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจหรือกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาชอบมาก โดยเฉพาะดนตรี การจัดประสบการณ์ด้านศิลปกรรมจึงมีความสำคัญที่จำเป็นต้องจัดการให้มีขึ้น

การจัดกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์นั้น ถูกจัดอยู่ในกลุ่มโครงการด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอาจจัดเกี่ยวกับการละเล่น ดนตรีไทย ภาพยนตร์หรือวีดีโอในวันสุดสัปดาห์ (สำเนา ขจรศิลป์, 2537, หน้า 177) จะเห็นได้ว่า ในแต่ละปี ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนงบประมาณโครงการในกลุ่มศิลปวัฒนธรรมเป็นจำนวนไม่น้อย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540, หน้า 9) แต่ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทงานอาสาพัฒนา โครงการในกลุ่มของศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์ นั้นมีน้อยมาก มหาวิทยาลัยจึงควรจัดกิจกรรมดังกล่าวเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความงามในศิลปะ ดนตรี และภาพยนตร์ จึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างพลังใจให้กับคนทุกคนในการที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคม

องค์กรและชมรม

ในส่วนของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ประสบการณ์ชีวิตอันหนึ่งที่ผู้เกี่ยวข้องมักจะได้รับประโยชน์และถูกนำไปใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการพิจารณารับเข้าทำงานในหน่วยงานหละเอวชนหลายๆแห่ง คืองานที่เกี่ยวข้องกับองค์การหรือชมรมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ต้องเริ่มพัฒนาผู้ที่จะออกไปนำสังคม ซึ่งก็คือนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกเหนือจากการที่ได้เรียนรู้ทางวิชาการแล้ว นิสิตนักศึกษาควรจะได้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมในระหว่างการศึกษาเล่าเรียนไปด้วย เพื่อเป็นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม

แผนการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 8 (2540-2544) นโยบายที่ 7: เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ได้ระบุไว้ว่า “การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบรรยากาศในสถาบันการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และลักษณะนิสัยใน

ชีวิตประจำวันแก่นักเรียนได้ โดยส่งเสริมการจัดกิจกรรมในลักษณะชุมนุม ชมรม งานกิจการนักเรียน นิสิต นักศึกษา” และจัดให้มีคณะกรรมการนักเรียนหรือสภานักเรียนขึ้น โดยจำลองรูปแบบและวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, 2539, หน้า 136)

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การส่งเสริมการร่วมและจัดตั้งองค์กรและชมรม กิจกรรม และการสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพิ่มคุณภาพประชากร และยังเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนิสิต นักศึกษาอีกด้วย

ประสบการณ์ในการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งในสี่ที่สำคัญของการเรียนรู้ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จุดประสงค์เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในด้านการพูดและการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523, หน้า 15) เพราะว่าการเขียนเป็นพื้นฐานการใช้ในทุกภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียน และจำเป็นที่ผู้เรียนต้องรู้จักการเขียนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่นให้ดีขึ้นด้วย (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2530, หน้า 235) การใช้ทักษะการเขียนของนักเรียน นักศึกษา และคนทั่วไปในปัจจุบันมักจะมีปัญหาอยู่เสมอ เช่น นักเรียนมักเขียนคำต่าง ๆ ผิดเป็นอันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะออกเสียงผิด เห็นรูปคำหรือตัวอย่างที่ผิด ใช้แนวเทียบผิด ไม่ทราบความหมายของคำ หรือรวมไปถึงการไม่รู้หลักเกณฑ์ทางภาษา (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2530, หน้า 34-39)

ในประเทศออสเตรเลีย ทศนีย์ สงวนสัตย์ (2537, หน้า 25-28) พบว่า การสอนการเขียนโดยปกติจะให้เขียนเป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ ปัญหาคือ นักเรียนไม่มีโอกาสที่จะผลิตงานเขียนเป็นเรื่องเป็นราว และนักเรียนก็มักจะถูกปล่อยให้เขียนเองโดยที่ครูไม่ช่วยเหลื่อ สำหรับอุปสรรคเกี่ยวกับการสอนการเขียนในออสเตรเลีย 2 ประการ คือครูขาดความเชื่อมั่นและการจัดชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป

ในภาษาไทยนั้นปัญหาการเขียนส่วนใหญ่ คือการเขียนผิด การเขียนภาษาไทยไม่ถูกต้องเนื่องจากสาเหตุ 3 ประการดังนี้

1. ไม่มีความรักในภาษา ดังนั้นจึงไม่ให้ความสนใจ
2. ไม่ถูกดำเนิน เมื่อเขียนผิด

3. สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพูดการเขียนภาษาไทยไม่ค่อยจะให้ความสนใจและกวัดขั้นเรื่องเหล่านี้ อาจเป็นเพราะมีสาระเรื่องอื่นมากจนไม่มีเวลาสำหรับเรื่องนี้หรือมีสาเหตุอื่นก็ได้ (เปรม ตินสุลนันท, 2537, หน้า 13-14)

ปัญหาในการสอนการเขียนที่เกิดขึ้นนั้น ครูควรเน้นการเขียนเชิงวิชาการ เช่น การเขียนสรุปและการเขียนเชิงวิเคราะห์ โดยฝึกให้ผู้เขียนเรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีระบบและเขียนข้อความในระดับย่อหน้าได้ การฝึกทักษะการเขียนนั้นครูจะต้องประสานข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมการพูด การอ่าน และการฟัง ก่อนที่ผู้เรียนจะเริ่มต้นเขียน เพื่อฝึกทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเนื้อหาก่อนที่จะเขียน ทั้งนี้ครูควรฝึกให้ผู้เรียนตรวจร่างตลอดจนแก้ไขงานเขียนของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น (จันทนา ดันติพงษ์นุรักษ์, 2541, หน้า 45-51)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะการเขียนของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน พบว่า ยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก โดยเฉพาะการเขียนผิดและการสะกดคำผิด เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และมุ่งให้ผู้เขียนได้รู้จักฝึกฝนวิธีการเขียน ให้งานที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เขียนได้แสดงศักยภาพในการสื่อสารด้านนี้บ่อยมากขึ้น รวมถึงให้ผู้รู้จดหมายเหตุในการเขียนทั้งการเขียนแบบวิชาการและการเขียนโดยทั่วไป

ประสบการณ์ในการอ่าน

การอ่านเป็นรากฐานสำคัญช่วยให้ผู้อ่านบรรลุเป้าหมายสำคัญที่สุดของการศึกษาคือ การสร้างคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนยิ่งอ่านมาก ก็จะได้ประโยชน์มาก (ปริญญญา ฤทธิเจริญ, 2541, หน้า 34) เพราะว่าการอ่านเป็นการแปรสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ให้มีความหมายออกมา จึงทำให้ผู้อ่านเป็นคนกว้างไกล รู้ข่าวสาร วิทยาการต่าง ๆ ได้มากขึ้น (ยาใจ เจริญสุวรรณ, 2542, หน้า 14) ในยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์มีความจำเป็นที่ต้องปรับตัวให้ก้าวทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป “การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญซึ่งจะทำให้มนุษย์รู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้เสมอเพื่อที่จะดำเนินชีวิตให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้” (เนาวรัตน์ แต่งยิ้ม, 2541, หน้า 60)

ความสำคัญของการอ่านดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเกิดประโยชน์ต่อคนทั้งในด้านการเสริมสร้างความรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสังคม ประเทศชาติอย่างไร ชุติ อินม้น (2533, หน้า 3-4) ได้เรียบเรียงประโยชน์ของการอ่านไว้เป็นข้อ ๆ ว่า การอ่านช่วยให้ผู้อ่าน

1. เกิดปัญญามีความรู้กว้างขวาง
2. ได้รับข้อมูลข่าวสารทันต่อเหตุการณ์และก้าวทันโลก
3. สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ชีวิต

4. ได้เพิ่มพูนความรู้ในการประกอบอาชีพ
5. ได้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
6. ได้เพิ่มพูนประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ที่ไม่อาจพบในชีวิตจริงได้ เนื่องจากขาดโอกาส

7. ตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งได้ดีขึ้น
8. เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อประสบปัญหาสามารถนำมาแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันที

9. สามารถวินิจฉัยความถูกต้องของเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
10. รู้คุณค่าสิ่งต่าง ๆ
11. เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด และความวิตกกังวล
12. ได้พัฒนาทักษะการอ่านให้อ่านได้ อ่านเป็น อ่านเร็ว และอ่านเก่ง
13. พัฒนาความเข้าใจอันดีทางด้านสังคมและช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน
14. ป้องกันมิให้เกิดการลืมหนังสือ การอ่านหนังสือออกเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้วัด

ระดับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

15. การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

การอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือการอ่านที่ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นการพัฒนาการของผู้อ่านดังนี้

1. การอ่านออก คือการอ่านแล้วเข้าใจเนื้อเรื่อง ในระดับประถมศึกษามักจะกล่าวตรงไปตรงมา แต่เนื้อหาในระดับสูงกว่ามักจะมีความหมายแฝงหรือซ่อนความนัย
2. การอ่านคล่อง เป็นพฤติกรรมอ่านในใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการอ่านที่อยู่ในขั้นสูงกว่าการอ่านออก
3. การอ่านเข้าใจเรื่อง คืออ่านแล้วจับประโยชน์ของเรื่องได้ รู้หรือเข้าใจความหมายของเนื้อหานั้น ๆ
4. อ่านแล้วสามารถแยกแยะชนิดของข้อความได้ ซึ่งเป็นการอ่านอย่างละเอียดหรือการอ่านอย่างวิเคราะห์อันเป็นผลให้เกิดวิจารณ์ญาณ อ่านแล้วตีความตามเนื้อหาได้เป็นขั้นที่จำเป็นมากในการอ่านหนังสือโดยทั่วไป (สุบินรัตน์ รัตนศิลา, 2537, หน้า 35)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การอ่านนั้นมีความสำคัญและพฤติกรรมของการอ่านนั้นสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่วัยเด็ก ครุรักษ์ ภิรมรักษ์ (2540, หน้า 44-47) กล่าวว่า “นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมซึ่งสมบรูณ์เพาะได้ตั้งแต่วัยเด็กมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานของจิตใจ ประสบการณ์และการส่งเสริมจากครอบครัวและโรงเรียน” เมื่อเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญในอันที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมรักในการอ่านหนังสือ โรงเรียนในฐานะสถาบันการศึกษาหลักของสังคมควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัย รักการอ่านหนังสือของนักเรียนดังนี้

1. ปรับปรุงห้องสมุดของโรงเรียนให้ทันสมัย มีหนังสือและสื่อความรู้ทุกอย่างครบถ้วน มีหนังสือทั้งวิชาการและบันเทิงให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงแสวงหาความรู้ไปในตัว มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ
2. จัดหาสื่อต่าง ๆ ที่ดึงดูดความสนใจภายในห้องเรียน มุมสบาย มุมค้นคว้าความรู้ ป้ายนิเทศให้ความรู้และความบันเทิง และจัดสถานีนักอ่านแบบเคลื่อนที่
3. จัดนิทรรศการ ให้ความรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหว ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันจัดทำกันเอง
4. ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานหรือมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น
5. จัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้และนิสัยรักการอ่าน เช่น เขียนนิทานเล่านิทาน ประกวดเขียนคำขวัญ แข่งขันตอบปัญหา และประกวดยอดนักอ่าน เป็นต้น (ยาใจ เจริญสุวรรณ, 2542, หน้า 13-16)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งในขบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในอันที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้นและจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งนิสัยรักการอ่านอาจเกิดขึ้นได้จากการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านและตามประเภทหนังสือที่ผู้อ่านสนใจ

ประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับจากสถาบัน

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษา การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยนั้น นอกเหนือจากการเข้ามาศึกษาหาความรู้ทางวิชาการแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาไม่สามารถหาได้ภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งประสบการณ์ก็คือ การได้รู้ ได้เห็น ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2536, หน้า 387)

บอ尔顿และแคมมีเยอร์ (Bolton & Kammeyer, 1968, pp. 183-197) ได้แบ่งรูปแบบของนักศึกษาตามลักษณะของการทำกิจกรรมออกเป็น 5 แบบ คือ

1. กลุ่มวิชาการ กลุ่มนี้ชอบร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ชอบการพูดคุย อภิปรายและสัมมนา ชอบอ่านและติดตามความก้าวหน้าใหม่ๆ ทางวิชาการ อยู่เสมอ

2. กลุ่มมีปฏิริยาต่อสังคม กลุ่มนี้ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชอบเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และมีบทบาทในการแสดงออก

3. กลุ่มที่ชอบอยู่คนเดียว ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการหญิงและนักวิชาชีพชาย เหล่านี้ชอบศึกษาค้นคว้า รักสงบ สันโดษ แต่อาจพยายามไปหาเพื่อนฝูงและพูดคุยในงานสังคมต่าง ๆ

4. กลุ่มที่ชอบอยู่กับคนอื่น ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพหญิง ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ นักวิชาการชายชอบคบเพื่อนเพศตรงข้าม นักศึกษาทั่วไปชอบคบเพื่อนเพศเดียวกันและจับกลุ่มของตนเองทั้งชายและหญิง พวกนักศึกษาปีที่ 4 ชอบคบหาสมาคมเพื่อนต่างเพศ

5. กลุ่มกิจกรรมนอกหลักสูตร พวกนี้ชอบร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

ส่วนรูปแบบของนักศึกษาไทยนั้น สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (2514, หน้า 183-184) ได้ศึกษาและแบ่งรูปแบบการศึกษาของนักศึกษาไทยไว้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทที่มาเรียนเพื่อหาความรู้อย่างเดียว ไม่สนใจสังคม สถาบัน หรือครูอาจารย์มากนัก

2. ประเภทที่เข้ามาเรียนเพื่อตนเองและเพื่อสังคม กลุ่มนี้จะให้ความสนใจสภาพแวดล้อมและสังคม ใช้เวลาออกไปบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้น

3. ประเภทหัวก้าวหน้า แสวงหาความคิดใหม่ ไม่หยุดนิ่ง แสดงออกในสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถให้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แก่นิสิตที่ศึกษาในสถาบันนั้น ๆ ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้นิสิตเกิดการเรียนรู้และนำไปใช้เมื่อจบจากสถาบันการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ที่มีใช้เพียงผลิตนักวิชาชีพในสังคมเท่านั้น แต่มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสำคัญของ

สังคมที่จะนำสังคมไปในทิศทางที่ผสมกลมกลืน อันจะก่อให้เกิดความสงบสุข (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2531-2532, หน้า 82) ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยนั้นมีหลายด้านด้วยกัน เช่น การร่วมกิจกรรมการรับน้อง การศึกษา รวมทั้งประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของกิตติมา เจริญหิรัญ (2538) พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยรังสิตส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และบำเพ็ญประโยชน์ เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่มีผู้แนะนำให้เข้าร่วมกิจกรรม และการเข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลาเยอะ ขณะที่การศึกษาของ เสาวภา สร้อยจำปา (2539) ที่ทำกับนิสิตระดับประกาศนียบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมส่วนตัวเป็นประจำ ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมงานบ้าน กิจกรรมการเรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศาสนา และการจัดการเวลา มีเพียงบางครั้ง นอกจากนี้นิสิตส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง

ส่วนพฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศนั้น จิราพร อิศรางกูร ณ อยุธยา (2535) พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีเกณฑ์ในการเลือกคบเพื่อนต่างเพศที่มีลักษณะไม่แตกต่างกัน โดยจะเลือกคบเพื่อนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและชอบช่วยเหลือบุคคลอื่น

ในด้านกิจกรรมการต้อนรับน้องใหม่และการประชุมเชียร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่าทำให้เกิดปัญหาและผลเสียแก่นิสิตในด้านต่าง ๆ เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมที่ถูกต้อง (พรเทพ ราชรุจิทอง, 2537) ประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตระหว่างการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตหลังจบการศึกษา การสังมประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่นิสิต นักศึกษาไม่สามารถหาได้หลังจบการศึกษาไปแล้ว และเป็นประสบการณ์ที่แต่ละคนสามารถเลือกได้ หุ่่มเทตัวเองเพื่อรับรู้ประสบการณ์ได้ตามชอบ

การสร้างความรู้จักกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น

การใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะกับเพื่อน นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญและจะขาดเสียมิได้ การที่จะดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นที่เราจะต้องรู้จักและสร้างความคุ้นเคยกับนิสิตคนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ เนื่องจากจำนวนกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าจำนวนอาจารย์ และโอกาสของการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนก็มีมากกว่าด้วย ดังนั้นความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนจึงเป็นสภาพแวดล้อม

ล้อมอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นิสิตมีความเจริญงอกงาม (เตือนจิตต์ จิตต์อารี, 2520, หน้า 1) สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาข้อหนึ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ และสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรที่ดีอันก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์และความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคม (วิมล โรจน์วีระ, 2513, หน้า 1)

กลุ่มเพื่อนมีส่วนสำคัญที่จะทำให้นิสิตมีค่านิยม ทศนคติ ตลอดจนบุคลิกลักษณะที่สอดคล้องตามกัน นิสิตอาจมีความสัมพันธ์ทางอารมณ์ รักสนุก และความสะดวกสบาย ขาดการได้เถียงทางวิชาการ หรือปฏิเสธกิจกรรมทางวิชาการ และนิสิตนักศึกษาอาจจะมีความสัมพันธ์กันทางปัญญา ใฝ่แสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดกิจกรรมที่เพิ่มพูนสติปัญญา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการคบเพื่อนเป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วการคบเพื่อนยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนและความสำเร็จทางสังคมของนิสิต (เตือนจิตต์ จิตต์อารี, 2520, หน้า 20)

ในการสร้างความคุ้นเคยกับนิสิตอื่น มนุษย์สัมพันธ์จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่ต้องการมีเพื่อน เนื่องจากหากบุคคลใดมีมนุษยสัมพันธ์ดี ก็ย่อมจะมีเพื่อนมากและเป็นที่รักใคร่ชอบพอกับในกลุ่มเพื่อน มนุษย์สัมพันธ์ เป็นการติดต่อเกี่ยวข้องกันระหว่างมนุษย์ เพื่อให้เป็นสะพานไปสู่การสร้างมิตร รวมทั้งการสร้างหรือพัฒนาตนเองให้เป็นที่รู้จักรักใคร่ชอบพอกับทุกคนไปอย่างกว้างขวาง ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย เป็นการสร้างตนให้เป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการเป็นผู้นำในอนาคตอีกด้วย หรืออาจหมายถึง การครองใจคนเพื่อให้เกิดความพอใจ รักใคร่ทำงานด้วยความเต็มใจพอใจ และมีความสุข (วิจิตร อาวะกุล, 2532, หน้า 25)

มนุษยสัมพันธ์นั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการติดต่อเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมืออันดีต่อกัน ส่งผลให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และการทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (รังสิมา อารังธรรม, 2534, หน้า 21)

ในด้านการปรับตัวและสุขภาพจิต นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา (มหาวิทยาลัยทักษิณ) พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีการปรับตัวและระดับสุขภาพจิตทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับปกติ นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีการปรับตัวและสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงกว่ามีการปรับตัวและมีสุขภาพจิตดีกว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่ำกว่า และนิสิตที่มีการปรับตัวดีจะมีสุขภาพจิตดีด้วย (จรวยพร กาญจนโชติ, 2536) นอก

จากนี้ในการสร้างความคุ้นเคยระหว่างนิสิตจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยนั้น จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร พบว่า นิสิตมีปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ และด้านส่งเสริมวิชาการ ในระดับกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตตามเพศ ระดับชั้นปี คณะ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรม ที่พักอาศัย และความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมนิสิต พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงที่สังกัดคณะต่างกัันมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมและมีปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กรกช ศิริ, 2535) และจากงานวิจัยในปีเดียวกันของ สายพิน สุตคณิง (2535) เกี่ยวกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร พบว่า ปัจจัยส่วนตัวของนิสิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต และการปรับตัวนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความคุ้นเคยกับนิสิตอื่น

จากการศึกษาปัญหาของการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิต ชั้นปี 1 ของมหาวิทยาลัยบูรพา (ประภาวดี เหล่าพูลสุข, 2538) พบว่า

1. นิสิตมีปัญหาสุขภาพจิตทางด้านย่ำคิด ย่ำทำ ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ด้านซึมเศร้า ด้านความก้าวร้าว ชอบทำลาย ด้านความหวาดกลัวโดยไม่มีเหตุผล ด้านความหวาดระแวงและด้านอาการทางจิต
2. นิสิตมีปัญหาการปรับตัวทางด้านการเรียนมาก
3. นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัันมีปัญหาการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาการปรับตัวเกี่ยวกับอนาคต อาชีพ การศึกษา และด้านการเรียน
5. ปัจจัยทางด้านส่วนตัวและสังคม ได้แก่ เพศ คณะวิชาที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานที่อยู่อาศัย สภาพครอบครัว และความสัมพันธ์กับครอบครัว มีผลต่อการเกิดปัญหาการปรับตัวและ สุขภาพจิตของนิสิต

จากการศึกษาของรังสิมา อัมรธรรม (2534) พบว่า นิสิตที่อยู่ประจำในหอพักของมหาวิทยาลัยบูรพา มีปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบมากคือ นิสิตได้รับความรำคาญจากเพื่อนร่วมหอพัก การช่วยแก้ปัญหาของอาจารย์แก่นิสิต การระมัดระวังสิ่งของภายในหอพักของพ่อบ้านแม่บ้าน และความเป็นกันเองระหว่างอาจารย์

และนิสิต ซึ่งปัญหาดังกล่าวนำไปสู่ความเสื่อมถอยด้านมนุษยสัมพันธ์ของนิสิตซึ่งมีผลต่อการสร้างความคุ้นเคยกับนิสิตอื่นต่อไป

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิทยาศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ในธรรมชาติ ทั้งในสภาพนิ่งและสภาพพลวัตหรือเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและตามสภาพการกระตุ้น ทั้งจากภายในหรือภายนอก ส่วนเทคโนโลยี คือ การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ มาผสมผสานประยุกต์ เพื่อสนองเป้าหมายเฉพาะตามความต้องการของมนุษย์ ด้วยการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการผลิตและจำหน่าย และการบริการให้ต่อเนื่องตลอดทั้งกระบวนการ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันเฉพาะเพียงปัจจัยสี่อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย ก็มีความจำเป็นต้องใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการผลิต (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2536, หน้า 53-64)

ในประเทศไทยนั้นต้องยอมรับว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตคนไทย เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เช่น

1. พลังงานจากแสงอาทิตย์ ซึ่งมีแหล่งกำเนิดจากดวงอาทิตย์และมีปริมาณมหาศาลโดยนำไปใช้ประโยชน์ได้ 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 นำความร้อนไปใช้โดยตรง
 - 1.2 นำพลังงานไปใช้ในเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจากเซลล์สุริยะ
2. เทคโนโลยีชีวภาพ เป็นกระบวนการผลิตหรือแปรรูปวัสดุให้เป็นที่ต้องการกระบวนการเหล่านี้ได้แก่ การหมักเทคโนโลยีเอนไซม์ การกำจัดน้ำเสีย และเทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น
3. เลเซอร์ ลำแสงที่มีความเข้มข้นสูงจนเกือบเป็นสีเดียวและเดินทางไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นระเบียบ ลำแสงนี้มีพลังงานมหาศาล นำไปใช้ประโยชน์ เช่น การขุดอุโมงค์ การวัดการเคลื่อนตัวของสิ่งก่อสร้าง วัดแผ่นดินไหว ใช้กับเรดาร์เพื่อนำร่อง และใช้ในการแพทย์ด้านการสื่อสาร เป็นต้น
4. ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ คือ วงจรไฟฟ้าขนาดจิ๋ว ซึ่งเป็นหัวใจของการทำงานหลักของอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด รวมถึงคอมพิวเตอร์
5. พลังงานนิวเคลียร์ เป็นพลังงานที่ได้จากปฏิกิริยานิวเคลียร์ที่สำคัญอยู่ในรูปของความร้อนและกัมมันตรังสี ในรูปของพลังงานความร้อน เช่น โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ในรูปของกัมมันตรังสีเช่น การเกษตร การบำบัดรังสีเมล็ดพืช การถนอมอาหาร และการแพทย์

(ดวงผา นิยมชัย, 2537, หน้า 58-74)

ปัญหาของการศึกษาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีนั้น เป็นปัญหาที่ประสบกันทุกประเทศทั่วโลก เหตุผลใหญ่มาจากการขาดแคลนครูผู้ที่มีประสิทธิภาพ และการขาดความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์ของเด็ก (Shamos, 1988, p. 19)

ในประเทศไทยมองว่า ปัญหาเกิดตรงที่ประชากรของประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท ยากจนและขาดการศึกษา จึงไม่เห็นความสำคัญ และไม่ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีอย่างจริงจัง (ดวงผา นิยมชัย, 2537, หน้า 67) โดยประเด็นสำคัญของการด้อยพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทยนั้น เกิดจากคนไทยมีโอกาสได้เรียนในด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์น้อย เมื่อเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออก เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น จากการจัดอันดับเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมและประเทศที่เศรษฐกิจขยายตัว 46 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยอยู่อันดับท้ายสุดในแทบทุกด้าน และต่ำกว่าประเทศที่ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันทั้งในเอเชียและลาตินอเมริกา (วิทยากร เชียงกูล, 2541, หน้า 9-10)

อาจเป็นไปได้ว่า เพราะคนไทยไม่รู้จักที่จะสร้างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเองขึ้นมา ซึ่งการสร้างเทคโนโลยีของตนเองให้สำเร็จ จำเป็นต้องศึกษาให้ความรู้จริงทั้งของภูมิปัญญาสากลควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ (บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2540, หน้า 15)

สำหรับปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคพื้นฐานในการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระดับชาติ (ดวงผา นิยมชัย, 2537, หน้า 70-71) มีดังนี้

1. ปัญหารัฐบาลขาดการสนับสนุน การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาประเทศชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. ปัญหาเศรษฐกิจ เนื่องจากการลงทุนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูงและเห็นผลช้า ทำให้งบประมาณต่าง ๆ ถูกตัดทอนลงไปตามสภาวะความจำเป็นเร่งด่วนอื่น ๆ
3. ปัญหาขาดการวางแผนระยะยาว
4. ปัญหาขาดหน่วยงานที่มีความสามารถสูง
5. ปัญหาขาดแคลนผู้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. ปัญหาที่ประชาชน ข้าราชการ ตลอดจนคนผู้บริหารส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่รู้และเข้าใจถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สิปปนนท์ เกตุทัต (2536, หน้า 53-64) ได้แนะนำว่า ในส่วนของการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับประเทศนั้นควรประกอบด้วย

1. ให้มีความครอบคลุมไปยังประชาชนโดยส่วนรวมทั่วไป
2. ให้ยกย่องคนดีและเก่งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. เน้นการปรับปรุงที่ตัวครู อาจารย์
4. สนับสนุนให้มีความสนใจโดยการให้ทุนการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ แก่นิสิต

นักศึกษา

5. จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย
6. จัดสัมมนาและประชุมทางวิชาการ

จะเห็นได้ว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญ เพราะฉะนั้นการตระหนักถึงปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เริ่มจากสถาบันโรงเรียน จะทำให้ประเทศก้าวไปพร้อม ๆ กับโลก เพื่อสู่ศตวรรษใหม่ในฐานะประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเต็มภาคภูมิ นิสิตนักศึกษาควรมีความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อการนำหลักการง่าย ๆ ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

หอพักของมหาวิทยาลัย

การจัดบริการหอพักให้กับนิสิตนักศึกษา เป็นประสบการณ์ที่สำคัญอย่างมาก เพราะหอพักเป็นที่ที่มีรวมของประสบการณ์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันกับคนอื่น คนที่มีประสบการณ์ที่ดีในการอยู่หอพัก มักจะเป็นผู้ที่สามารถออกไปใช้ชีวิตหลังการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันการศึกษาควรจัดให้มีหอพักขึ้นเพื่อประโยชน์แก่นิสิต เพื่อช่วยให้นิสิตได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะนิสิตใช้เวลาอยู่ในหอพักมากกว่าที่อื่นๆ ในมหาวิทยาลัย (<http://www.missouri.edu/~wwwsls/figs.htm>) การที่ได้เข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยสร้างควมมีระบบแก่นิสิตเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530, หน้า 8)

ในแง่ของการศึกษา หอพักช่วยสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนของนิสิตเป็นอันมาก นิสิตที่พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยจะมีเวลาพอที่จะปฏิบัติภารกิจได้อย่างเต็มที่ ในแง่ของการพัฒนานิสิต หอพักเป็นสื่อในการพัฒนานิสิต ทำให้นิสิตรู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการทำงานร่วมกัน การจัดทำกิจกรรมในหอพักหลายอย่างเป็นการช่วยพัฒนานิสิตในด้าน

154638

378, 198

% 27A คณ

สังคม นอกจากนี้หอพักยังเป็นประโยชน์แก่อนิสิตในด้านการเงินและด้านสวัสดิภาพแก่อนิสิต (สำเนา วิชาศิลปะ, 2524, หน้า 4)

ดังนั้นหอพักจึงมิใช่เป็นเพียงแค่อาศัยอยู่อาศัย แต่ควรเป็นสถานที่ที่ทำให้นิสิตรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย มีความสะดวกสบาย มีความเป็นสัดส่วนตัวงาม ถูกสุขลักษณะ มีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตผู้พักอาศัย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

หัวข้อข่าวสารในการสนทนาของนิสิตนักศึกษา

การสื่อสารของมนุษย์เป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน (Stewart and Moss, 1993, p.4) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบวัจนภาษา (verbal communication) หรือ อวัจนภาษา (nonverbal communication) (Holli & Calabrese, 1997, p. 18) เพราะทำให้บุคคลในสังคมเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่ต้องการ นอกจากนี้การสื่อสารยังช่วยเผยแพร่ความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ให้แพร่หลายออกไป เป้าหมายของการสื่อสารคือ การรับรู้เรื่องราวร่วมกันได้อย่างมีความหมายถูกต้องตรงกัน โดยครบถ้วน รวมทั้งเกิดการตอบสนองตรงตามที่ต้องการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526, หน้า 13)

การสนทนาที่ดีจะช่วยให้การสมาคมสนุกสนานผลิตเฟล็นเช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์หรือชมละคร นอกจากนั้นการสนทนายังเกิดประโยชน์และมีคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทัศนะ ความรู้ และความคิด เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ดังนั้นการสนทนาจึงเป็นสื่อกลางที่สำคัญยิ่งในเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ (วิจิตร อวระกุล, 2534, หน้า 79)

จากการศึกษาของ จงกล เกิดประสิทธิกุล (2542) พบว่า การจัดการเรียนการสอนของสถาบันที่จัดการศึกษาในแต่ละวันเกินกว่า 1 รอบ ทำให้นักศึกษามาเฉพาะในช่วงเวลาเรียน จึงไม่มีเวลาที่จะพบปะสังสรรค์กับเพื่อนทั้งในกลุ่มที่เรียนและกลุ่มอื่น ๆ อีกทั้งเวลาชั่วโมงอิสระมีน้อย การได้พูดคุยและทำความรู้จักในกลุ่มเพื่อนน้อยลงด้วย จึงควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้เข้ากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น ทั้งกลุ่มที่เป็นนักศึกษาต่างประเทศ ต่างชั้นปี ตลอดจนจัดให้รุ่นพี่ได้ช่วยเหลือแนะนำการเรียนแก่รุ่นน้อง เช่น จัดให้มีน้องรหัสประจำ เพื่อรุ่นพี่จะได้ทบทวนบทเรียนให้แก่รุ่นน้องได้เมื่อมีปัญหา

หัวข้อและข่าวสารในการสนทนาของนิสิตเป็นสิ่งบ่งบอกที่สำคัญเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาเองว่า ได้เกิดการเรียนรู้และมีการส่งเสริมให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ถ้านิสิตมีการสนทนาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ก็จะช่วยส่งผลสนับสนุนด้านการศึกษาเล่าเรียนได้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่หลักคือ การสอนวิชาการและวิชาชีพ การวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ บริการทางวิชาการแก่สังคม และถ่ายทอดวัฒนธรรมรวมทั้งปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี (วิจิตร ศรีสอาน, 2518, หน้า 10-11) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การผลิตบัณฑิตเพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งหวังให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้นำทางสังคม เป็นผู้ที่กล้าแสดงออกทางความคิดและทางกรปฏิบัติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเป็นก้าวแรกในการแสดงออกของผู้ที่จะนำสังคม เพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยปรับสภาพการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาให้ดีขึ้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหลายประการ ความพึงพอใจในองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ตัวอาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาที่เรียน และความสามารถในการปรับตัวเองของนิสิตนักศึกษา นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง ถ้ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาตามความเหมาะสมแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจที่จะเรียนรู้ (พรณี แผลงจันทิก, 2532, หน้า 3)

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง พบว่า โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากความพึงพอใจมากไปหาน้อยสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้คือ อาจารย์ผู้สอน อาคารสถานที่ การบริการนักศึกษา และกิจกรรมนักศึกษา รวมทั้งยังพบว่า ความพึงพอใจของสถานที่จัดให้เล่นกีฬาอยู่ในระดับน้อย ขณะที่ ภาควิชา วังษพานิชย์ (2535) ทำการศึกษากับนิสิตนักศึกษาของสถาบันราชภัฏ พบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านการบริการ และด้านเนื้อหาและหลักสูตร นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในสถาบันราชภัฏเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการเรียนการสอนนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นต่อสถาบันการศึกษาของตนเองต่างกัน

เพิร์ท (Peart, 1986, p. 372-373-A) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยได้ศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 76 คน พบว่า ความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคม แต่มีผลเกี่ยวข้องกับเพศ เชื้อชาติ และสถานภาพของการสมรส ปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านการเงิน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเองและอุปกรณ์ในการศึกษา

จากการศึกษาความต้องการศูนย์วิทยบริการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาของ จันทนา บัณฑิต (2535) พบว่า นักศึกษาคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนต้องการคอมพิวเตอร์เครือข่ายโดยเชื่อมโยงระหว่างวิทยาเขตรังสิตกับวิทยาเขตท่าพระจันทร์ในระดับมากที่สุด และนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ต้องการสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน โสตทัศน และเครื่องฉาย มากกว่านักศึกษาคณะอื่น

ในด้านการศึกษาสภาพของการให้บริการแก่นักศึกษาจากการศึกษาของปราณี นาคแก้ว (2541, หน้า 119-126) พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเมินการจัดให้บริการของคณะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง หรืออาจกล่าวได้ว่า ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขณะที่ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2541, หน้า 12) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เช่นกัน มีปัญหาทางด้านการเรียนและปัญหาด้านการใช้เวลาว่างในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านสังคม ด้านส่วนตัว และด้านที่อยู่อาศัย มีน้อย ขณะที่ความต้องการรับบริการทางด้านการออกกำลังกายของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษามีความต้องการได้รับบริการทางด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดก็ตาม (ฉลองชัย ม่านโคกสูง, 2537)

ดังนั้นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่เพียงการจัดการเรียนการสอนให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมที่สมบูรณ์ ในทุกๆด้าน ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งการจัดสร้างบรรยากาศ

และสิ่งแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัย การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยต่อไป

การจัดประสบการณ์ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

การจัดให้บริการของสถาบันอุดมศึกษา มีลักษณะในภาพรวมเหมือนกัน ประกอบด้วย การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการให้กับสังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการโดยสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน อย่างไรก็ตาม เมื่อมองไปถึงกระบวนการของการนำไปสู่เป้าหมายทั้ง 4 ด้านนี้ แต่ละสถาบันก็มีความเชื่อ และแนวคิดที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากปรัชญาหรือปณิธานที่แตกต่างกัน นั้นหมายถึงมีวิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน จึงเป็นประเด็นว่าแนวทางใดจะมีความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสามารถทราบได้จากการประเมินจากนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลโดยตรง

การจัดประสบการณ์ในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

แม้ว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะไม่ใช่ภาคบังคับ แต่ก็ปรากฏว่าการจัดเตรียมการด้านนี้ยังไม่เพียงพอหรืออยู่ในมาตรฐานเดียวกัน จะเห็นได้ว่ายังมีความต้องการอีกมากที่ต้องการศึกษาในระดับนี้ในสถาบันการศึกษาของรัฐ ที่มีคุณภาพและค่าใช้จ่ายที่ต่ำ การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเอกชนจึงเข้ามามีส่วนช่วยลดช่องว่างนี้ และแบ่งเบาภาระไปได้บ้าง แม้จะมีมหาวิทยาลัยเปิด เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ก็ตาม อย่างไรก็ตาม การศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน โดยทั่วไปมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ามาก การดึงดูดนักเรียนให้มาเรียนจึงต้องมีกลวิธีในการที่จะแข่งขันกับสถาบันการศึกษาของรัฐเหล่านี้ คุณภาพการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยได้ สถาบันการศึกษาเอกชนที่มีความแข็งแกร่งทางวิชาการ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี จึงมักไม่ปัญหาในการแข่งขัน และนิสิตนักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี

การจัดประสบการณ์ในสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

นอกจากประเด็นของความแตกต่างในส่วนของผู้ดำเนินการ (รัฐและเอกชน) แล้ว ความพร้อมของการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ก็ส่งผลต่อคุณภาพและความแตกต่างของสถาบันการศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้เช่นกัน ซึ่งก็จะนำไปสู่การมีประสบการณ์ชีวิตที่ไม่เท่ากันได้

จะเห็นว่าสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง จะได้เปรียบในแง่ของความหลากหลายของกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้เร็วและทันสมัย ขณะที่อาจจะเสียเปรียบให้กับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคในแง่ของสภาพแวดล้อม กิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ก็เป็นส่วนที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ฉะนั้นต่างก็มีข้อดี ข้อเสียกันคนละอย่าง แต่ท้ายสุดแล้วภาพรวม จากการประเมิน โดยผู้ที่ได้รับประสบการณ์โดยตรงและในรายละเอียดปลีกย่อยหลายประเด็น จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็น การศึกษาต่อเนื่องจากการศึกษาที่ได้ดำเนินการที่มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว โดยมีกระบวนการ และการดำเนินการคล้ายคลึงกัน เพียงแต่จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากและประเด็นที่เปรียบ เทียบให้เห็นมีมากขึ้น รวมทั้งรายละเอียดบางอย่างมีความแตกต่างกัน ดังจะขอเสนอต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาย ได้กำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชน จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 19 สถาบัน ที่ถูกสุ่มแบบหลายขั้นตอนและทุกคนอาสาเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 1,787 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่แท้จริงในทุกด้านที่ควร จะเป็น และสอดคล้องกับการศึกษาในประเทศที่มีการพัฒนามากแล้ว ที่เห็นว่าคุณภาพชีวิต ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรจะพิจารณาในส่วนของคุณภาพของงานที่นิสิต นักศึกษาได้ทำในระหว่างการศึกษา รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสถาบันที่จะนำไปสู่คุณภาพ ชีวิตและความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษา การวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบสอบ ทามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับการแปลและพัฒนา มาแล้ว ของมหาวิทยาลัยอินเดียนา (College Student Experience Questionnaire: CSEQ) (ภาคผนวก ก) (Pace, 1990)

แบบสอบถาม CSEQ เป็นแบบสอบถามที่มีความยาว (จำนวนข้อทั้งหมด 175 ข้อ) และแบ่งประเด็นการสอบถามที่แยกเป็นหัวข้อหลัก 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพของงานหรือ ประสิทธิภาพ (quality of effort) ที่นิสิตนักศึกษามีหรือได้รับ ในและนอกชั้นเรียน เช่น กิจกรรมในการใช้ห้องสมุด สถานที่ทำงานในมหาวิทยาลัย กองกิจการนิสิต สนามกีฬา ฯ

รวมทั้งประสบการณ์ของการได้ร่วมหรือทำกิจกรรมเกี่ยวข้องกับคนหรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น การทำงานกับอาจารย์ การอาสาสมัครช่วยงาน ฯลฯ โดยคำถามมีลักษณะที่ประเมินความถี่ (บ่อย) ของการทำหรือมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่กล่าวมา ในระดับตั้งแต่ไม่มี นักศึกษาอาจจะเข้าร่วมไม่มากนักจนถึงต้องอุทิศหรือทุ่มเทกำลังกายและใจเข้าเกี่ยวข้อง ซึ่ง โอกาสหรือความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวยิ่งมากหรือบ่อย ย่อมหมายถึง คุณภาพ ของงานหรือประสบการณ์ที่พวกเขาจะได้รับจากสถาบันที่กำลังศึกษาอยู่ ในด้านนี้จะมี ประเด็นย่อยทั้งหมด 14 ประเด็น รวม 138 ข้อ

ในด้านหลักที่สอง เป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมในสถาบัน (college environment) คุณภาพชีวิตที่เกิดขึ้นในด้านหลักแรกนั้นเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมของแต่ละสถาบัน สิ่งแวดล้อม นี้ส่งผลต่อคุณภาพของประสบการณ์ของคนที่อยู่ในสถาบันอย่างแน่นอน สิ่งแวดล้อมนี้เป็น ส่วนที่จะทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุตามวัตถุประสงค์ ช่วยให้การเรียนการทำงาน ดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีของคนที่อยู่ด้วย ในด้านหลักที่สองนี้ มีประเด็นย่อยที่มุ่งประเมินด้านการเรียนรู้และพัฒนาการของตัวนิสิตนักศึกษาและความ สัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีข้อคำถามทั้งหมดในส่วนนี้รวม 8 ข้อ

ด้านหลักสุดท้ายของแบบสอบถามเพื่อศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตใน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา นี้ เป็นด้านการประเมินสิ่งที่นิสิตนักศึกษาประเมินว่าได้ รับจากการเข้ามาศึกษาในสถาบันของตนเองว่ามีมากน้อยเพียงใด (estimate of gains) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ 5 กลุ่มคือ กลุ่มของการ ศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม และสังคมศาสตร์โดยรวม กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มของพัฒนาการและ ความสามารถของบุคคลที่มีต่อการอยู่ในสังคม กลุ่มของความรู้ความเข้าใจทางด้านวิทยา- ศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มของสติปัญญาและความสามารถในการวิเคราะห์ การสื่อสาร การคิด การเขียนและคอมพิวเตอร์ รวมทั้งกลุ่มสุดท้ายคือด้านความสามารถในทางวิชาชีพ

ลักษณะของการตอบแบบสอบถามเป็นทั้งแบบเลือกตอบและแบบระดับประเมิน ค่า 4 ระดับคะแนน ที่มีตั้งแต่บ่อยมาก บ่อย บางครั้งและไม่เคยเลย โดยเทียบเป็นคะแนน เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ เป็น 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ในทุกข้อคำถาม ยกเว้นในด้านสิ่ง แวดล้อม ที่เป็นการประเมินในเชิงของคุณภาพระดับของความสำคัญที่สถาบันการศึกษานั้น และระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

แม้แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามเดียวกับการศึกษาที่ผ่านมากับนิสิตนัก ศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพา (นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร และจิรกรณ์ ศิริประเสริฐ, 2544) แต่

ก่อนที่จะนำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้มีการปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนไทยมากขึ้น และมีการปรับระดับประเมินค่าของแบบสอบถามให้มีความใกล้เคียงกัน เช่น ในส่วนของการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมจาก 7 ระดับคะแนน เป็น 4 ระดับคะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด จำนวน 6 ท่าน (ภาคผนวก ข) ทำการปรับปรุง ก่อนที่จะนำไปทดสอบหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น อีกครั้งกับนิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่น .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บข้อมูล สำหรับการศึกษาภายหลังการปรับปรุงและทดสอบแบบสอบถาม CSEQ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกสุ่มรายชื่อสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ ของรัฐจำนวน 10 สถาบัน ของเอกชนจำนวน 10 สถาบัน โดยแยกเป็นส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในจำนวนที่เท่ากัน

หลังจากนั้นได้ทำหนังสือถึงสมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เพื่อขออนุญาตให้เก็บข้อมูลได้ ก่อนที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะออกเก็บข้อมูลทั้งหมด สถาบันละ 10 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 20 สถาบัน เป็นจำนวน 2,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ถือว่าเพียงพอของกลุ่มประชากร ของทั้งหมดได้ ที่ระดับของความคลาดเคลื่อน $\pm 4\%$ (ประคอง กรรณสูตร 2542 หน้า 324) แล้วจึงเข้าเก็บข้อมูลกับนิสิตนักศึกษาโดยการสุ่มแบบเจาะจง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามงานวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ประเมินเรียบร้อยแล้ว มาตรวจสอบอีกครั้งโดยผู้วิจัยเพื่อหาความครบสมบูรณ์ถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบระดับของคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ในแง่ของความพอใจ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย เป็นงานวิจัยที่มุ่งหวังที่จะทำให้มองเห็นประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพาในครั้งแรก เป็นการศึกษาที่ต้องการให้เห็นภาพรวมของชีวิตและประสบการณ์จากการศึกษาของนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศ ทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่จะประโยชน์แก่การเรียนรู้และหาทางพัฒนาแก้ไขของสถาบันระดับอุดมศึกษา ในการรับนิสิตนักศึกษา การศึกษาวิจัย การวัดและประเมินผล รวมทั้งตรวจสอบมาตรฐานของสถาบัน ในอนาคตได้

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำเสนอผลการวิจัย การทำความเข้าใจและมองเห็นประเด็นต่างๆ อย่างขึ้น หัวข้อการนำเสนอผลการวิจัยจึงแบ่งตามประเด็นหลักที่ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณภาพของงานหรือประสบการณ์ (quality of effort) สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย (college environment) และการประเมินสิ่งที่นิสิตนักศึกษาคิดว่าได้รับจากสถาบัน (estimate of gains) โดยนำเสนอผลรวมทั้งหมด และแยกว่าเป็นสถาบันของรัฐและเอกชน หรือสถาบันส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร อีกระดับหนึ่ง เพื่อให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ ถูกนำมาแสดงให้เห็นด้วยค่าเฉลี่ยและความถี่ร้อยละ โดยที่ไม่มีการเปรียบเทียบนัยสำคัญทางสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างสำหรับรายงานการวิจัยในครั้งนี้

อย่างไรก็ตาม ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ จะนำเสนอข้อมูลหลักๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงนำเสนอและดึงเฉพาะข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญส่วนประเด็นย่อยจะเสนอให้เห็นในบางตัวเท่านั้น (โดยแสดงรายละเอียดทุกข้อมูล)

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลรวมทั่วประเทศ

ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ที่อยู่ในส่วนกลางและ

ส่วนภูมิภาค จำนวน 20 สถาบันฯ ละ 100 คน อย่างไรก็ตามเนื่องจากความยาวของแบบสอบถาม การตอบแบบสอบถามจึงไม่สมบูรณ์ ทำให้ต้องตัดแบบสอบถามเหล่านั้นออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงมีเพียงข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาเพียง 1,787 คน เท่านั้นที่ใช้ในการศึกษา และพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาที่มีอายุ 22 ปีหรือน้อยกว่า จำนวน 1,518 คน (84.8%) อายุ 23 หรือมากกว่า จำนวน 267 คน (15.1%) ไม่บอกอายุ 2 คน (0.1%) อย่างไรก็ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีน้อยกว่าที่ได้กำหนดไว้แต่ต้น แต่ก็ยังมากพอสำหรับการวิเคราะห์และเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด (Krejcie & Morgan, 1970) โดยแยกเป็น นิสิตนักศึกษาชาย จำนวน 777 คน (43.5%) และเป็นนิสิตนักศึกษาหญิง จำนวน 1,010 คน (56.5%) ในจำนวนนี้ มีนิสิตนักศึกษา จำนวน 44 คน (2.5%) แจ้งว่ามีสถานภาพแต่งงานแล้ว

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 มากที่สุด (32.8%) และชั้นปีที่ 1 น้อยที่สุด (9.0%) ในจำนวนนี้ ได้รับเกรด B มากที่สุด (27.0%) ตามมาด้วยเกรด B- และ C+ (25.5%) เกรด A (20.0%) เกรด A- และ B+ (17.8%) และเกรด C หรือ ต่ำกว่า (9.1%) เป็นส่วนที่น้อยที่สุด ขณะที่อีกบางส่วนไม่ให้ข้อมูลตรงนี้ (0.6%)

จากนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนี้ จำนวนของคนที่เคยพักหรือมีประสบการณ์ในหอพักของสถาบันการศึกษาที่จัดให้ มีเกือบเท่ากันคือ ที่เคยอยู่หอพักมีจำนวน 897 คน (50.2%) และที่ไม่เคยอยู่หอพักมีทั้งหมด 883 คน (49.4%) ขณะที่ 7 คน (0.4%) ไม่บอกว่าเคยหรือไม่เคย ส่วนคำถามว่าปัจจุบันนิสิตนักศึกษาพักอยู่ที่ใด นิสิตนักศึกษาตอบว่าพักที่บ้านขณะเรียนมากที่สุด (36.0%) ตามด้วยพักในหอพักที่สถาบันจัดให้ (25.1%) โดยบอกว่าพักในบ้านพักขององค์กรหรือสโมสรนิกศึกษาน้อยที่สุด (0.9%)

ในส่วนประวัติการศึกษาของบิดามารดาของนิสิตนักศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (64.3%) ขณะที่บอกว่าเคยได้มีโอกาสศึกษาทั้งคู่ ประมาณ 1 ใน 5 (20.3%) และเมื่อแยกถามว่าบิดาหรือมารดาคนเดียวที่ได้รับการศึกษา พบว่า บิดาคนเดียว (10.9%) เคยศึกษาในระดับนี้มากกว่ามารดาคนเดียว (3.6%) ส่วนเรื่องของสัญชาติของนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามนั้นพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติไทย (98.6%) โดยที่เหลือแจ้งว่าเป็นคนสัญชาติอินเดีย จีนหรืออื่นๆ (1.4%)

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน (ในและนอกชั้นเรียน) พบว่านิสิตนักศึกษา มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน ประมาณ 30, 40 ชั่วโมง ถึง มากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (31.4, 29.5 และ 20.9%) ส่วนคำถามที่เกี่ยวกับ

ว่าจะศึกษาต่อหรือไม่หลังจบการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 1,762 คน ต้องการที่จะศึกษาต่อ (78.2%) ส่วนที่เหลือไม่สนใจ

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ทำงานขณะเรียน (67.7%) และได้รับเงินสนับสนุนจากทางครอบครัวทั้งหมด (67.1%) โดยส่วนหนึ่งทำงานไปด้วยขณะเรียน (งานพิเศษ) โดยใช้เวลาสำหรับการทำงานนี้แตกต่างกันไปตั้งแต่ ประมาณ 10 ชั่วโมง ถึง มากกว่า 30 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ขณะที่นิสิตนักศึกษา บางส่วน (10.0%) ได้รับเงินจากทางครอบครัวเพียงเล็กน้อย

ข้อมูลทั่วไปแยกตามสถาบันของรัฐและเอกชน ส่วนกลางและภูมิภาค

เมื่อทำการวิเคราะห์แบ่งแยกข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยแยกว่าเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐและของเอกชน และแยกตามสถานที่ตั้ง ที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแล้ว พบว่า นิสิตนักศึกษาของรัฐและเอกชน และมีประสบการณ์ชีวิตในสถาบันการศึกษาของตนเองที่ใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในบางประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ประสบการณ์การอยู่หอพักที่นิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐจะมีมากกว่า (64%) สถาบันการศึกษาเอกชน (27.6%) ซึ่งสอดคล้องกับคำถามว่าปัจจุบันขณะเรียนพักอยู่ที่ใด นิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐ บอกว่าส่วนใหญ่พักในหอพักนอกสถาบัน (41.7%) พักในสถาบัน (30.6%) และพักบ้านบางส่วน (26.4%) ขณะที่นิสิตนักศึกษาสถาบันเอกชนพักหอพักนอกน้อยกว่า (30.7%) และพักในหอพักที่สถาบันจัดให้บางส่วน (16.1%) และพักอยู่บ้านมากที่สุด (51.7%)

สำหรับข้อมูลระหว่างสถาบันการศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่บางส่วน เช่น นิสิตนักศึกษาส่วนภูมิภาค มีประสบการณ์การอยู่หอพัก ในสัดส่วนที่มากกว่า (64.1%) ขณะที่นิสิตนักศึกษาส่วนกลาง มีประสบการณ์นี้ ประมาณครึ่งเดียวของส่วนภูมิภาคเท่านั้น (37.7%) ส่วนการพักในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไรนั้น นิสิตนักศึกษาในส่วนกลาง พักอยู่ทั้งในหอพักนอก (24.0%) พักหอใน (21.5%) ขณะที่นิสิตนักศึกษาส่วนภูมิภาคพักนอกเป็นส่วนใหญ่ (52.6.1%) พักหอในบางส่วน (29.2%) และพักที่บ้านขณะที่เรียนเพียงเล็กน้อย (16.9%) ในขณะที่นิสิตนักศึกษาส่วนกลางเกินครึ่งพักที่บ้าน (53.1%)

ข้อมูลพื้นฐานที่ได้รับจากคำถามเกี่ยวกับการได้รับเงินสนับสนุนค่าเล่าเรียนจากพ่อแม่ของนิสิตนักศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนกลางได้รับเงินจากพ่อแม่สนับสนุนการเรียนทั้งหมด โดยไม่ได้ทำงานหรือได้รับการสนับสนุนจากคนอื่นหรือ

ทางอื่นมากกว่า (81.1%) ขณะที่ส่วนภูมิภาคได้รับการสนับสนุนการเรียนทั้งหมดประมาณ ครึ่งเดียว (51.5%)

จะเห็นว่าความแตกต่างที่กล่าวมาเป็นความแตกต่างจากการเปรียบเทียบที่ตัวเลขที่เป็นร้อยละ โดยนำเสนอเฉพาะประเด็นที่ความแตกต่างดังกล่าวค่อนข้างชัดเจน อย่างไรก็ตามไม่ได้มีการทดสอบทางสถิติใดๆ แต่ก็น่าจะทำให้มองเห็นว่ามีหลายประเด็นที่สามารถบ่งบอกถึงประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาทั้งในภาพรวม แยกตามสถานที่ตั้ง (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) และแยกตามสถานภาพของสถาบัน (ภาครัฐและเอกชน) ต่อไป

2) ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาประสพการณ์ของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ เป็นส่วนใหญ่ (นฤพนธ์ วงศ์จุตรภักดิ์ และจิรกรณ ศิริประเสริฐ 2544) การศึกษาขยายผลที่กว้างและครอบคลุมทั่วประเทศ ทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประเด็นสำคัญที่เป็นผลจากการวิเคราะห์ในส่วนที่บ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตจากแบบสอบถามประสพการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานี้ จึงน่าจะเป็นประโยชน์มากขึ้น โดยผลการศึกษาเป็นไปตามลักษณะองค์ประกอบดังนี้คือ คุณภาพของงานที่นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ทำในระหว่างเรียน สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพของงานดังกล่าว รวมทั้งประการสุดท้ายที่เป็นการประเมินของนิสิตนักศึกษาทั้ง 1,787 คน ต่อสิ่งที่คิดว่าได้รับจากสถาบันที่ตัวเองเรียน

2.1 คุณภาพของงานที่นิสิตนักศึกษาทำระหว่างการเรียน

จากแบบสอบถามที่ให้นิสิตนักศึกษาประเมินคุณภาพของงานโดยดูว่าได้ทำกิจกรรมต่างๆ บ่อยครั้งแค่ไหนจาก 14 ด้านย่อย โดยกำหนดให้มีคะแนนตั้งแต่ 4 (ทำหรือมีประสพการณ์บ่อยมาก) ถึง 1 (ไม่เคยทำหรือไม่เคยมีประสพการณ์เลย) พบว่า ภาพโดยรวมของนิสิตนักศึกษา ที่ตอบแบบสอบถามมีประสพการณ์ที่มีต้งแต่น้อยที่สุดคือ กิจกรรมเกี่ยวกับชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา ($M = 1.89, SD = .65$) จนถึงประสพการณ์ที่เข้าร่วมมากที่สุดคือการเรียนรายวิชาต่างๆ ($M = 2.54, SD = .48$) การประเมินรวมทุกรายการ พบว่าอยู่ในระดับที่ดีปานกลาง ($M = 2.27, SD = .38$) ส่วนคุณภาพของประสพการณ์ในการทำกิจกรรมด้านอื่นๆ ในรายละเอียด ดูได้จากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยระดับความถี่ของประสบการณ์ด้านต่างๆ ระหว่างศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน และโดยรวม

ประสบการณ์	ของรัฐ		ของเอกชน		รวม	
	M	SD	M	SD	M	SD
ประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด	2.27	.52	2.24	.55	2.26	.53
ประสบการณ์ติดต่อกับอาจารย์	1.97	.48	2.10	.51	2.02	.50
การเรียนรายวิชา	2.55	.50	2.53	.44	2.54	.48
ศิลปะ ดนตรีและการแสดง	1.90	.52	1.96	.57	1.92	.54
กิจกรรมนิตินักศึกษา	2.05	.64	1.96	.60	2.02	.63
สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก กีฬาและนันทนาการ	2.01	.70	1.90	.62	1.96	.68
ชมรมหรือองค์การนิตินักศึกษา	1.92	.66	1.84	.63	1.89	.65
ประสบการณ์ในการเขียน	2.28	.57	2.28	.50	2.28	.54
ประสบการณ์ส่วนตัว	2.38	.51	2.39	.57	2.38	.51
ความคุ้นเคยกับคนอื่น	2.12	.52	2.21	.56	2.15	.53
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.02	.60	1.89	.59	1.97	.60
หอพัก	2.50	.53	2.31	.58	2.43	.56
การสนทนา	2.32	.50	2.32	.52	2.32	.51
ข้อมูลในการสนทนา	2.35	.51	2.37	.53	2.36	.52
รวม	2.30	.38	2.21	.36	2.27	.38

หมายเหตุ: 4 = บ่อยมาก 3 = บ่อย 2 = บางครั้ง และ 1 = ไม่เคยเลย

คุณภาพของงานที่นิตินักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่า นิตินักศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐ มีประสบการณ์ที่มากกว่าสถาบันการศึกษาของรัฐ (7 ด้านจาก 14 ด้าน) ได้แก่ ด้านประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด ด้านการเรียนรายวิชา ด้านกิจกรรมของนิตินักศึกษา ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาและนันทนาการ ด้านชมรมหรือองค์การนักศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และด้านหอพัก

ขณะที่อีก 5 ด้าน นิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชนประเมินว่าได้รับสูงกว่า ได้แก่ ด้านศิลป ดนตรี และการแสดง ด้านประสบการณ์ติดต่อกับอาจารย์ ด้านประสบการณ์ส่วนตัว และด้านข้อมูลที่ใช้ในการสนทนา และด้านการทำความรู้จักคุ้นเคยกับคนอื่น ขณะที่เรื่องของประสบการณ์ในการเขียน และด้านความหลากหลายของหัวข้อการสนทนา นั้นประเมินมาเท่ากัน ($M = 2.28$, $SD = .54$ และ $M = 2.32$, $SD = .51$ ตามลำดับ) (ดูตารางที่ 1)

คุณภาพงานในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จากการที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ถูกมองว่าความพร้อมหลายประการในส่วนกลางน่าจะมีมากกว่า และส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานที่นิสิตนักศึกษาได้รับขณะศึกษาอยู่แตกต่างกัน จึงได้แยกวิเคราะห์และแสดงค่าเฉลี่ยความถี่ที่นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ประเมิน (ในตารางที่ 2) พบว่านิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาค ประเมินความถี่การมีประสบการณ์ทั้ง 14 ด้าน มากกว่าสถาบันการศึกษาส่วนกลาง โดยประเมินว่าตัวเองมีประสบการณ์ด้านการเรียนรายวิชาบ่อยมากที่สุด ($M = 2.61$, $SD = .47$) มีประสบการณ์ด้านศิลปะ ดนตรี และการแสดงน้อยที่สุด ($M = 1.99$, $SD = .55$) ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางประเมินว่ามีประสบการณ์ด้านการเรียนรายวิชาบ่อยมากที่สุด ($M = 2.48$, $SD = .48$) และมีประสบการณ์ด้านชมรมและองค์การนิสิตนักศึกษาน้อยที่สุด ($M = 1.77$, $SD = .60$) ผลการประเมินนี้ทำให้เห็นว่าโอกาสของนิสิตนักศึกษาในส่วนภูมิภาค มีมากกว่านิสิตนักศึกษาในส่วนกลาง ในเรื่องของคุณภาพของงานหรือการเรียนที่เขาได้รับประสบการณ์จากการศึกษาในสถาบันของตนเอง

2.2 สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา

ศูนย์วิจัยคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (CSEQ Research center) (<http://www.indiana.edu/~cseq/measures.html>) อธิบายการประเมินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ด้าน ว่าเป็นด้านที่เน้นการเรียนรู้และพัฒนาการของตนเอง (5 ข้อ) กับด้านที่เน้นการมีความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง (3 ข้อ) โดยกล่าวว่าสิ่งแวดล้อมทั้งสองด้านนี้ ช่วยให้สถาบันนั้นได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระตุ้นพฤติกรรมที่ต้องการ และเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการดังกล่าวด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ พบว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้ ประเมินสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตขณะศึกษาในสถาบันการศึกษาของตนเอง ในระดับค่อนข้างดี ($M = 2.94$, $SD = .49$) เป็นการประเมินที่แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ประเมินสถาบันการ

ศึกษาของตนเองให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ รอบตัว ($M = 2.95$, $SD = .58$) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($M = 2.92$, $SD = .54$) ที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเขาค่อนข้างดี

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยระดับความถี่ของประสบการณ์ด้านต่างๆ ระหว่างศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ประสบการณ์	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	M	SD	M	SD
ประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด	2.14	.51	2.39	.53
ประสบการณ์ติดต่อกับอาจารย์	1.98	.50	2.07	.49
การเรียนรู้รายวิชา	2.48	.48	2.61	.47
ศิลปะ ดนตรีและการแสดง	1.86	.53	1.99	.55
กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	1.94	.60	2.10	.64
สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬา	1.85	.67	2.09	.67
ชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา	1.77	.60	2.01	.67
ประสบการณ์ในการเขียน	2.23	.55	2.34	.53
ประสบการณ์ส่วนตัว	2.37	.52	2.40	.50
ความคุ้นเคยกับคนอื่น	2.13	.54	2.18	.53
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1.88	.60	2.07	.59
หอพัก	2.31	.60	2.52	.52
การสนทนา	2.26	.49	2.39	.52
ข้อมูลในการสนทนา	2.29	.51	2.44	.51
รวม	2.16	.36	2.33	.38

หมายเหตุ: 4 = บ่อยมาก 3 = บ่อย 2 = บางครั้ง และ 1 = ไม่เคยเลย

สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

เมื่อวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมแยกระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่า นิสิตนักศึกษาประเมินผลการมีประสบการณ์ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนี้

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาการ นิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ ประเมินประเด็นนี้ในระดับค่อนข้างมาก ($M = 3.02$, $SD = .58$) โดยเน้นด้านคุณภาพทางวิชาการ ความรู้ สติปัญญาและความฉลาดมากที่สุด ($M = 3.25$, $SD = .67$) ขณะที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของความสามารถทางวิชาชีพและการประกอบอาชีพน้อยที่สุด ($M = 2.78$, $SD = .87$) ส่วนนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของเอกชน ประเมินในประเด็นนี้ต่ำกว่า ($M = 2.85$, $SD = .55$) โดยเน้นด้านคุณภาพทางวิชาการ ความรู้ สติปัญญาและความฉลาดสูงสุด ($M = 2.99$, $SD = .65$) เช่นกัน โดยด้านการวิพากษ์วิจารณ์ การประเมินและการวิเคราะห์เน้นน้อยที่สุด ($M = 2.74$, $SD = .73$) (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับความถี่ของการประเมินสภาพการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการเรียนรู้และการพัฒนาการและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการศึกษา	รัฐ		เอกชน		รวม	
	M	SD	M	SD	M	SD
ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาการ	3.02	.58	2.85	.55	2.95	.58
- คุณภาพทางวิชาการ ความรู้และสติปัญญา	3.25	.67	2.99	.65	3.15	.68
- การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้	3.08	.76	2.95	.70	3.03	.74
- การพัฒนาคุณธรรมและการแสดงออก	3.08	.72	2.85	.67	2.99	.71
- การวิพากษ์วิจารณ์ การประเมินผล	2.92	.79	2.74	.73	2.85	.77
- พัฒนาความสามารถวิชาช่างและวิชาชีพ	2.78	.87	2.76	.84	2.77	.86
ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	2.97	.54	2.84	.54	2.92	.54
- กับเพื่อนนักศึกษาและกลุ่มกิจกรรม	3.37	.68	3.17	.72	3.29	.70
- กับอาจารย์	2.99	.71	2.90	.69	2.96	.70
- กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน	2.55	.80	2.46	.81	2.52	.80
รวม	2.99	.49	2.45	.48	2.94	.49

หมายเหตุ: 4 = มากที่สุด 3 = มาก 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

ประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ที่นำไปสู่วัตถุประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการ พบว่านิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐ ประเมินผลออกมาอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($M = 2.97$, $SD = .54$) โดยประเมินว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนและกิจกรรมระหว่างกัน ในระดับดี ($M = 3.37$, $SD = .68$) และความสัมพันธ์กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน ในแง่ของการช่วยเหลือเกื้อกูลและความยืดหยุ่นที่ได้รับมีในระดับปานกลาง ($M = 2.55$, $SD = .80$) และเป็นสิ่งได้รับน้อยที่สุด ส่วนนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของเอกชนก็พบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับของรัฐคือ ประเมินผลออกมาอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($M = 2.84$, $SD = .54$) โดยประเมินว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนในการทำกิจกรรมด้วยกัน ในระดับดี ($M = 3.17$, $SD = .72$) และความสัมพันธ์กับผู้บริหารของสถาบันและเจ้าหน้าที่สำนักงาน ในแง่ของการช่วยเหลือเกื้อกูลและความยืดหยุ่นที่ได้รับมีในระดับปานกลาง ($M = 2.46$, $SD = .81$) และเป็นสิ่งที่ได้รับน้อยที่สุดเช่นกัน (ดูตารางที่ 3)

สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้มีเพียงแคเป็นสถาบันของรัฐหรือเอกชน ความแตกต่างในเรื่องของสถานที่ตั้ง (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) ก็เป็นอีกประเด็นที่น่ามีความแตกต่างกัน ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัยเหล่านี้ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์พบว่านิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประเมินสิ่งแวดล้อมรอบตัวเองใกล้เคียงกัน ($M = 2.97$, $SD = .48$ และ $M = 2.89$, $SD = .51$ ตามลำดับ) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

ด้านเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการ นิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนกลาง ประเมินประเด็นนี้ในระดับค่อนข้างมาก ($M = 3.00$, $SD = .55$) โดยเน้นด้านคุณภาพทางวิชาการ ความรู้ สติปัญญาและความฉลาดสูงสุด ($M = 3.22$, $SD = .67$) ขณะที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของความสามารถทางวิชาช่างและการประกอบอาชีพน้อยที่สุด ($M = 2.79$, $SD = .84$) ส่วนนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนภูมิภาคประเมินในประเด็นนี้ต่ำกว่า ($M = 2.90$, $SD = .60$) โดยเน้นด้านคุณภาพทางวิชาการ ความรู้ สติปัญญาและความฉลาดสูงสุด ($M = 2.99$, $SD = .65$) เช่นกัน โดยด้านการวิพากษ์วิจารณ์ การประเมินและการวิเคราะห์เน้นน้อยที่สุด ($M = 2.74$, $SD = .79$) (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยระดับความถี่ของการประเมินสภาพการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระหว่างสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการศึกษา	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค		รวม	
	M	SD	M	SD	M	SD
ด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ	3.00	.55	2.90	.60	2.95	.58
คุณภาพทางวิชาการ ความรู้และสติปัญญา	3.22	.67	3.06	.68	3.15	.68
การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้	3.05	.73	3.01	.74	3.03	.74
การพัฒนาคุณธรรมและการแสดงออก	3.03	.70	2.94	.72	2.99	.71
การวิพากย์วิจารณ์ การประเมินผล	2.94	.74	2.74	.79	2.85	.77
พัฒนาความสามารถวิชาช่างและวิชาชีพ	2.79	.84	2.75	.89	2.77	.86
ด้านความสัมพันธ์กับคนอื่น	2.94	.54	2.90	.55	2.92	.53
กับเพื่อนนักศึกษาและกลุ่มกิจกรรม	3.36	.67	3.21	.72	3.29	.70
กับอาจารย์	2.95	.72	2.96	.69	2.96	.70
กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน	2.49	.79	2.55	.81	2.52	.80
รวม	2.97	.48	2.89	.51	2.94	.49

หมายเหตุ: 4 = มากที่สุด 3 = มาก 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

ประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ที่นำไปสู่วัตถุประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการ พบว่านิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาส่วนกลาง ประเมินผลอยู่ในระดับดี ($M = 2.94$, $SD = .54$) โดยประเมินว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนและกิจกรรมระหว่างกัน ในระดับดี ($M = 3.36$, $SD = .67$) และความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ในแง่ของการช่วยเหลือเกื้อกูลและความยืดหยุ่นที่ได้รับมีในระดับปานกลาง ($M = 2.49$, $SD = .79$) และเป็นสิ่งได้รับน้อยที่สุด ส่วนนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาส่วนภูมิภาคก็พบว่ามีลักษณะเดียวกับของรัฐ คือ ประเมินผลออกมาอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($M = 2.90$, $SD = .55$) โดยประเมินว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนและกิจกรรมระหว่างกัน ในระดับดี ($M = 3.21$, $SD = .72$) และความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ในแง่ของการช่วยเหลือเกื้อกูลและความยืดหยุ่นที่ได้รับมีในระดับปานกลาง ($M = 2.55$, $SD = .81$) และเป็นสิ่งได้รับน้อยที่สุดเช่นกัน (ดูตารางที่ 4)

ประสบการณ์การอ่านและการเขียน

ในการประเมินเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านและการเขียน ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย จากคำถามว่าได้อ่านหนังสือที่อาจารย์กำหนดหรือหนังสืออ่านประกอบมากน้อยเพียงใด มีประสบการณ์ในการสอบข้อเขียนแบบบรรยาย และทำรายงานหรืองานเขียนอื่นๆหรือไม่ พบว่า นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ อ่านตำราหรือหนังสือที่ผู้สอนกำหนดน้อยกว่า 5 เล่ม เป็นส่วนใหญ่ (38.3%) หนังสืออ่านประกอบ น้อยกว่า 5 เล่ม จำนวนมากที่สุด (45.9%) สอบข้อเขียนแบบบรรยาย 5-10 รายวิชา เป็นส่วนใหญ่ (40.8%) และทำรายงานหรืองานเขียนอื่นๆ จำนวนน้อยกว่า 5 เล่มมากที่สุด (43.8%) (ดูรายละเอียด ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละของประสบการณ์ในการอ่านและเขียนของนิสิตนักศึกษา

ประสบการณ์	ไม่มี	< 5 เล่ม	5 -10 เล่ม	> 20 เล่ม
อ่านหนังสือที่อาจารย์กำหนด	6.0	38.3	36.6	19.1
อ่านหนังสืออื่นเอง	11.4	45.9	28.4	14.3
จำนวนการทำรายงาน	5.3	39.1	40.8	14.8
จำนวนของข้อสอบเขียน	7.7	43.8	30.0	14.8

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษา

สำหรับการสอบถามด้านความชอบที่มีต่อสถานศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใด และถ้ากลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกที่เรียนใหม่ ยังอยากที่จะเรียนที่เดิมอยู่หรือเปล่า ผลการสำรวจพบว่า นิสิตนักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งบอกว่าชอบสถาบันของตัวเอง (51.87%) ชอบสถาบันของตัวเองมาก เป็นอันดับต่อมา (37.82%) มีไม่ชอบเลยอยู่บ้าง (1.64%) และบอกว่าอาจจะศึกษาในสถาบันเดิมของตนเอง เป็นส่วนใหญ่ (45.52%) ตามด้วยศึกษาที่เดิมแน่ (38.44%) และบอกว่าจะไม่เรียนที่เดิมแน่นอนเพียงเล็กน้อย (4.40%) แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้มีความพึงพอใจกับสถาบันการศึกษาของตนเอง มีความรักและอยากที่จะศึกษาในสถาบันเดิมแม้จะมีโอกาสให้เลือก (ดูรายละเอียด ตารางที่ 6)

เมื่อทำการวิเคราะห์ในประเด็นของสถาบันการศึกษาของรัฐและของเอกชน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผลก็ยังคงออกมาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน สถาบันส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค นิสิตนักศึกษาประเมินว่าชอบสถาบันการศึกษาของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ตามด้วยชอบมาก และไม่ชอบเลย

มีน้อยที่สุด ส่วนการประเมินด้านการเลือกที่จะศึกษาในสถาบันการศึกษาเดิมหรือไม่ พบว่ามีลักษณะแตกต่างกันเล็กน้อย ดังรายละเอียดข้างล่างนี้ (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ร้อยละของความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันที่ศึกษา

ความคิดเห็นต่อสถาบันที่ศึกษา	รัฐ	เอกชน	กลาง	ภูมิภาค	รวม
ด้านความชอบสถาบัน					
- ชอบมาก	41.73	33.92	38.05	37.60	37.82
- ชอบ	43.01	60.77	51.44	52.34	51.87
- ไม่ค่อยแน่ใจ	5.75	11.59	9.32	8.02	8.67
- ไม่ชอบ	1.46	1.78	1.17	2.05	1.64
ด้านการเลือกศึกษาในสถาบันเดิม					
- เรียนแน่นอน	47.68	24.04	42.67	34.21	38.44
- อาจจะเรียน	41.02	52.37	42.35	48.68	45.52
- อาจจะไม่เรียน	7.75	17.80	10.37	12.92	11.64
- ไม่เรียนแน่นอน	3.56	5.79	4.60	4.19	4.40

ความชอบสถาบัน

นิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ บอกว่าชอบสถาบันของตนเอง (43.01%) ตามด้วยชอบสถาบันการศึกษาของตนเองมาก (41.73%) และมีส่วนน้อยที่บอกว่าไม่ชอบสถาบันของตนเองเลย (1.46%) ขณะที่นิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน บอกว่าชอบมหาวิทยาลัยของตัวเองเป็นส่วนใหญ่อีกเช่นกัน (60.77%) ขณะที่มีบอกว่าชอบมากกับสถาบันการศึกษาของตนเองเป็นอันดับสอง (33.92%) มีเพียงส่วนน้อยบอกว่าไม่ชอบ (1.78%)

ส่วนนิสิตนักศึกษา ในสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีระดับของการชอบและร้อยละของความชอบสถาบันที่ตนเองศึกษาไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ ในส่วนกลาง (51.44%) และส่วนภูมิภาค (52.34%) บอกว่าชอบ ขณะที่ส่วนกลาง (38.05%) และส่วนภูมิภาค (37.6%) บอกว่าชอบมาก ตามด้วยไม่ค่อยแน่ใจ และไม่ชอบเลยเป็นอันดับสุดท้าย

การเลือกศึกษาในสถาบันเดิม

สำหรับคำถามทางเลือกที่หากเกิดขึ้นได้ ว่านิสิตนักศึกษาอยากเรียนที่เดิมหรือไม่ นั้น ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาของรัฐชอบที่จะศึกษาในสถาบันเดิมมากที่สุด (47.68%) ตามด้วยบอกว่าอาจจะเรียนที่เดิม (41.02%) ขณะที่นิสิตนักศึกษาของรัฐบอกว่าไม่เลือกเรียนที่เดิมแน่นอนบางส่วน ส่วนนิสิตนักศึกษาของเอกชน บอกว่าอาจจะเรียนที่เดิมมากที่สุด (52.37%) บอกว่าเรียนแน่นอนตามมา (24.04%) โดยมีส่วนน้อยบอกว่าไม่เรียนแน่ที่เดิม (5.79%)

ส่วนนิสิตนักศึกษา ในสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีระดับของการชอบสถาบันที่ตนเองศึกษาที่ใกล้เคียงกับการวิเคราะห์ผลระหว่างของรัฐและเอกชน คือ นิสิตนักศึกษาในส่วนกลางชอบเรียนที่เดิมมากที่สุด (42.67%) และส่วนภูมิภาคบอกว่าอาจจะเรียนที่เดิมมากที่สุด (48.68%) ขณะที่ส่วนกลางบอกว่าอาจจะเรียน (42.35%) อาจจะไม่เรียน (10.37%) และไม่เรียนแน่นอน (4.60%) ตามลำดับ ขณะที่นิสิตนักศึกษาส่วนภูมิภาคเรียนที่เดิมแน่นอน (34.21%) อาจจะไม่เรียน (12.92%) และไม่เรียนแน่นอน (4.19%) ตามลำดับ ดูเหมือนว่าการจัดการศึกษาของรัฐ ในส่วนกลาง จะได้รับความนิยมที่จะเรียนมากที่สุด

2.3 การประเมินสิ่งที่คาดว่าจะได้รับประสบการณ์จากสถาบันที่ตัวเองเรียน

ประเด็นสุดท้ายของการศึกษาค้นคว้าจากแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับการประเมินว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้คิดว่าตัวเองได้รับประสบการณ์อะไรจากสถาบันการศึกษาของตนเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในจำนวนคำถามทั้งหมด 23 ข้อ นิสิตนักศึกษามองว่าประสบการณ์ด้านการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นสิ่งที่ทำมากที่สุด ($M = 2.91$, $SD = .68$) ตามด้วยประสบการณ์การปรับตัวเข้ากับคนกลุ่มอื่น ($M = 2.85$, $SD = .67$) และประสบการณ์ที่น้อยที่สุด เป็นเรื่องของการมีความคุ้นเคยและความพึงพอใจกับวรรณกรรมเพิ่มขึ้น ($M = 2.19$, $SD = .78$) กล่าวโดยรวมคือ มีประสบการณ์ที่คาดว่าจะได้รับจากมหาวิทยาลัยในระดับบางครั้ง

อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกประเมินระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ก็พบว่ามิได้มีลักษณะใกล้เคียงกับในภาพรวมทั้งประเทศ (ดูตารางที่ 7) ผลของการศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่น่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทางและน่าจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามที่กล่าวว่า เพื่อเป็นข้อมูลในการ

ประเมินคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษา จะได้มีข้อมูลที่แท้จริงเพื่อการเปลี่ยนแปลงและ
พัฒนาการจัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐหรือ
เอกชน ที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยความถี่ของการประเมินประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

รายการประสบการณ์ที่ได้รับ	รัฐ	เอกชน	กลาง	ภูมิภาค	รวม
มีความสามารถที่จะทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้	2.98	2.80	2.87	2.96	2.91
เข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวเข้ากับคนกลุ่มอื่นๆได้	2.90	2.78	2.81	2.90	2.85
มีความคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์	2.85	2.71	2.72	2.88	2.80
เข้าใจตนเองดีด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ	2.80	2.74	2.72	2.84	2.77
พัฒนาสุนทรีย์และสร้างสมรรถภาพทางกายที่ดี	2.79	2.70	2.69	2.82	2.76
มีความรู้ที่เพียงพอที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ	2.80	2.64	2.69	2.78	2.74
ความสามารถเรียนรู้ คิดและแสวงหาข้อมูลด้วยตัวเอง	2.73	2.66	2.69	2.72	2.70
มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	2.67	2.66	2.68	2.66	2.67
มีความรู้พื้นฐานการศึกษากว้างพอที่จะมองเห็นความแตกต่าง	2.69	2.59	2.62	2.69	2.65
มีความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้านเพียงพอที่จะศึกษาต่อ	2.69	2.50	2.57	2.67	2.62
การฝึกทางวิชาชีพ มีความรู้และทักษะที่นำไปประยุกต์ใช้	2.67	2.44	2.51	2.66	2.58
พัฒนาคุณค่าเฉพาะตนและมาตรฐานคุณค่าและคุณธรรม	2.62	2.51	2.50	2.66	2.58
เข้าใจถึงผลกระทบที่จะตามมา (ประโยชน์และโทษอันตราย	2.60	2.49	2.49	2.63	2.56
ความสามารถในการผสมผสานความคิดและมองเห็นความสัมพันธ์	2.54	2.49	2.52	2.53	2.52
เห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์พอที่จะเข้าใจเหตุการณ์	2.50	2.52	2.49	2.53	2.51
เข้าใจพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	2.56	2.41	2.43	2.59	2.50
เขียนได้ดีและชัดเจน	2.46	2.50	2.49	2.45	2.47
ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างปรัชญา วัฒนธรรม	2.41	2.48	2.38	2.50	2.44
มีความสามารถในการคิดเชิงปริมาณ เช่น เข้าใจสัดส่วน	2.38	2.49	2.37	2.47	2.42
มีความรู้เกี่ยวกับผู้อื่นและประชากรส่วนอื่นๆของโลก	2.33	2.43	2.35	2.39	2.37
เข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และการทดลอง	2.42	2.24	2.25	2.47	2.35
มีการพัฒนาด้านความเข้าใจและพึงพอใจด้านศิลปะ ดนตรี	2.31	2.36	2.34	2.32	2.33
มีความคุ้นเคยและความพึงพอใจกับวรรณกรรมเพิ่มขึ้น	2.15	2.24	2.18	2.19	2.19

บทที่ 5

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ คุณภาพที่ดีไม่ว่าจะเป็นที่ใด จะส่งผลให้สังคมและชุมชนเจริญก้าวหน้าและมีความสุข คุณภาพชีวิตนี้ไม่ใช่เฉพาะในกลุ่มคนทำงานหรือผู้ใหญ่ แต่หมายถึงทุกคนในสังคม ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษายังมีความสำคัญ การมีประสบการณ์ชีวิตที่ดีในขณะที่ศึกษา จะส่งผลถึงการมีชีวิตที่มีคุณภาพ ดังนั้นคนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจัดการเกี่ยวกับการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญ

การศึกษาคุณภาพชีวิต ที่พิจารณาจากการประเมินประสบการณ์การทำงานหรือร่วมกิจกรรมในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุน จะเป็นดัชนีบ่งบอกคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และช่วยทำให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามความเป็นจริงหรือมาตรฐานของสังคมที่กำหนดไว้

การวิจัยคุณภาพชีวิตนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการมีชีวิตในสังคมที่ดีโดยรวม

จากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตจากการประเมินของนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศ ในประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยขออภิปรายผลไปตามวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยและสอดคล้องกับการรายงานผลวิจัยในบทที่ผ่านมา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาไทย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจเกิดหลายอย่างที่น่าสนใจ จึงขอเสนอบางประเด็นมาอภิปรายด้วย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ซึ่งก็เป็นไปตามสัดส่วนที่เป็นจริงว่าเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งแต่งงานแล้ว แสดงให้เห็นว่า การแต่งงานแล้วไม่ได้เป็นอุปสรรคอย่างไรต่อการศึกษา และบ่งบอกว่าความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาในระดับนี้ด้วย

นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ในการอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยเพียงครั้งเดียวเท่านั้น และปัจจุบันพักที่บ้านเป็นกลุ่มที่มีมากที่สุด เป็นการบ่งบอกว่าประสบการณ์ในการอยู่ร่วมใน

สังคมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้ไม่ได้มีนิสิตนักศึกษาทุกคนได้รับ ทั้งที่การใช้ชีวิตในหอพักของมหาวิทยาลัยนั้น มีประสบการณ์ชีวิตมากมายที่นักศึกษาจะได้รับ จากสถานที่นี้ (<http://www.missouri.edu/~wwwsls/figs.htm>) นอกจากนี้การที่นิสิตนักศึกษาส่วนกลางอาศัยอยู่กับครอบครัวขณะเรียนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาที่สอบเรียนได้ในส่วนกลางเป็นผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ในส่วนกลาง ขณะที่ส่วนภูมิภาคจะมาจากภูมิฐานะที่หลากหลายกว่า ความจำเป็นเกี่ยวกับการจัดสถานศึกษาในระดับนี้ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศจึงต้องพิจารณาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่น่าสนใจอีกอย่างคือ การที่ 64.3% ของผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่า บิดามารดาไม่เคยมีประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาเลย เป็นการบ่งบอกถึงการจัดการศึกษาในระดับนี้ที่มีมากขึ้น ประเด็นสุดท้ายคือ นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ไม่ทำงานเพื่อนำมาช่วยในการศึกษาของตนเองเลย และส่วนใหญ่ยังได้รับเงินสนับสนุนการศึกษาทั้งหมดจากครอบครัว เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ดูเหมือนจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ที่ครอบครัวจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการเรียน ทั้งที่ขณะนี้โอกาสของการศึกษาและทำงานไปพร้อมกันมีมากขึ้น อย่างไรก็ตามโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษา ก็อาจจะเป็นคำตอบว่าทำไมจึงยังเป็นเช่นนั้น แม้สภาพการแข่งขันและภาวะเศรษฐกิจจะเปลี่ยนไป

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในมหาวิทยาลัย

โดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ระดับปานกลาง การประเมินว่าร่วมกิจกรรมต่างๆ ระดับนี้ น่าจะส่งผลต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ และคุณภาพของชีวิตเมื่อสำเร็จการศึกษากลับไปแล้ว และยังมีช่องว่างที่นิสิตนักศึกษา รวมทั้ง อาจารย์และผู้บริหารสถาบันการศึกษาควรที่จะเร่งหรือเพิ่มเติมส่วนนี้ให้มากขึ้นโดยเฉพาะในส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา ที่เป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อประสบการณ์ด้านสังคม และการใช้ชีวิตนอกห้องเรียนที่ขาดหายไป อย่างไรก็ตามประสบการณ์ที่ได้จากรายวิชาต่างๆ สูงสุด ยังช่วยทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าสถาบันการศึกษายังเป็นแหล่งที่ให้การศึกษาก็แท้จริง แต่อาจจะละเลยประสบการณ์ชีวิตที่ไม่เป็นทางการไปบ้าง

คุณภาพชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์แยกสถาบันการศึกษาของสถาบันการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่า ยังคงมีแนวโน้มเช่นเดียวกับภาพรวม อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าสิ่งที่นิสิตนักศึกษาประเมินว่ามีประสบการณ์ไม่มากนัก คือ เรื่องของศิลป ดนตรีและการแสดง ด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬาและนันทนาการ แสดงว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้จัดประสบการณ์ด้านนี้มากนัก นิสิตนักศึกษาไม่ค่อยมีประสบการณ์ด้านนี้ในสถาบันที่ตนเองเรียนอยู่ และไม่สามารถนำเอาความรู้พื้นฐานไปใช้กับชีวิตประจำวันมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (สุนีย์ คล้ายนิล, 2534) ที่พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศ ซึ่งบ่งบอกถึงการที่เรียนรู้อาษาพื้นฐานแล้วไม่สามารถนำไปใช้ได้ การที่นิสิตไม่เข้าใจ และไม่นำหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นอกจากจะเป็นผลเสียกับตนเองโดยตรงแล้ว ยังจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติโดยรวม นั่นหมายถึงว่าคนไทยจะต้องพึ่งพาคนอื่น ประเทศที่มีการพัฒนาด้วยตนเองแล้ว ขาดดุลทางการค้า และตามหลังชาติที่พัฒนาแล้วอยู่ตลอดเวลา (วิทยากร เชียงกูล, 2541)

รวมทั้งยังมีความต้องการที่จะมีสถานที่สำหรับการกีฬาเพื่อออกกำลังกายและนันทนาการอยู่มาก เน้นอนว่าสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีข้อจำกัดทางด้านขนาดของพื้นที่ทางด้านนี้ที่อาจต้องหาทางเลือกใหม่สำหรับการออกกำลังกาย ที่มีอยู่หลายรูปแบบให้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันของตนเอง

คุณภาพชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ผลการวิเคราะห์แยกเป็นสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ก็ยังพบว่าประสบการณ์ชีวิตในการทำงานและร่วมกิจกรรมต่างทั้งในและนอกชั้นเรียน ก็ยังคงมีแนวโน้มคล้ายกับภาพรวมของทั้งประเทศ การเรียนรายวิชายังเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำและมีประสบการณ์มากที่สุด โดยมีประสบการณ์เกี่ยวกับชมรมและองค์การนิสิตนักศึกษา น้อยที่สุด สำหรับส่วนกลาง และด้านศิลป ดนตรี และการแสดง สำหรับส่วนภูมิภาค เป็นการได้เปรียบอย่างเห็นได้ชัดสำหรับสถาบันส่วนกลางที่สามารถเข้าหาสิ่งต่างได้ง่ายกว่า เลยทำให้ละเลยการทำกิจกรรมในหมู่นิสิตนักศึกษาตนเอง ส่วนสถาบันในภูมิภาคโอกาสที่จะเข้าถึงประสบการณ์ด้านศิลป ดนตรีและการแสดงมีน้อยกว่า สมควรที่จะต้องมีการเพิ่มประสบการณ์ด้านนี้ให้มากขึ้น

ด้านสถานที่สำหรับการออกกำลังกายในส่วนกลางก็รายงานว่ามีอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ซึ่งก็โดยเหตุผลที่ว่าข้อจำกัดด้านสถานที่ที่มีราคาแพง จึงส่งผลกระทบ เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว ต้องการพื้นที่มาก ยกเว้นจะทำการให้บริการในรูปแบบอื่นๆ ที่ใช้พื้นที่น้อยกว่า เช่น ห้องออกกำลังกาย

สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา

ดูเหมือนว่าการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการมีประสบการณ์ชีวิตที่ดีไม่ค่อยมีปัญหามากนัก นิสิตนักศึกษาประเมินว่า สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญต่อคุณภาพการทำงานและกิจกรรมและการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์กันเองของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษากับอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในระดับที่ดีอย่างไรก็ตามก็จะให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณภาพทางวิชาการ ความรู้และสติปัญญามากที่สุด และให้ความสำคัญด้านพัฒนาวิชาช่างและวิชาชีพมากที่สุด เป็นการยืนยันว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ได้เน้นประสบการณ์และเตรียมบุคคลกรทางด้านวิชาช่างและวิชาชีพ โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษามีโอกาสมากที่สุด ขณะที่โอกาสที่จะพบหรือได้มีประสบการณ์ติดต่อสัมพันธ์กับผู้บริหารสถาบันและเจ้าหน้าที่มีน้อยกว่า ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องที่น่าแปลกใจอะไร แต่อย่างไรก็ตามถ้าปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีมากขึ้นก็น่าที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพมากขึ้นได้

สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

จากการวิเคราะห์แยกส่วนของสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน พบว่ามีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการหรือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ยกเว้นว่าประสบการณ์เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินผลของนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของเอกชนเป็นอันดับสุดท้าย น้อยกว่าประสบการณ์ด้านพัฒนาการทางวิชาช่างและวิชาชีพในสถาบันของรัฐ แสดงให้เห็นว่าสถาบันของเอกชนอาจจะมีการเรียนการสอนที่เป็นวิชาช่างหรือวิชาชีพมากขึ้น และโดยความเป็นจริงคือสถาบันการศึกษาของเอกชนหลายแห่ง เริ่มต้นจากการเป็นสถาบันที่ผลิตบุคคลกรทางด้านวิชาช่างหรือวิชาชีพมาก่อน

สิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ดูเหมือนว่าสภาพแวดล้อมและสถานที่ตั้งของสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค ไม่มีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการ รวมทั้งเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถาบันการศึกษา นิสิตนักศึกษายังคงประเมินสิ่งเหล่านี้ในทิศทางเดียวกับภาพรวมทั้งประเทศ ที่เน้นเรื่องของวิชาการมากที่สุด ทางวิชาช่างและวิชาชีพน้อยที่สุด และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมีมากกว่ากับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

ประสบการณ์ในการอ่านและการเขียน

การที่นิสิตนักศึกษาเกือบครึ่ง ตอบว่าอ่านและทำข้อสอบข้อเขียนที่เป็นบรรยาย น้อยกว่า 5 เล่มในแต่ละปีการศึกษา แสดงให้เห็นถึงโอกาสที่นิสิตจะได้แสวงหาความรู้ที่หลากหลาย กว้างขวาง มากกว่าที่ได้ในชั้นเรียนมีน้อย ประสบการณ์ที่นิสิตจะได้รับจากการแสวงหาเพิ่มเติมด้วยตนเองก็น้อย รวมทั้งการมีประสบการณ์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลก็ตามไปด้วย งานที่อาจารย์มอบหมายให้อ่านและจะทำให้นิสิตมีความสามารถในการจับใจความ เรียบเรียงถ้อยคำ การวิเคราะห์ได้ดีขึ้น เหตุผลนี้จึงทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาษาไทย ยังคงมีอยู่ (วรรณวิไล พันธุ์สีดา, 2540, หน้า 30-35)

ในการทำรายงานนั้นพบว่ามีจำนวนที่น่าพอใจกว่า กล่าวคือ ประมาณ 40% ของนิสิตนักศึกษาตอบว่า ทำรายงานอยู่ระหว่าง 5 ถึง 10 ฉบับ อย่างน้อยนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ก็มีประสบการณ์ ที่ได้วิเคราะห์ วิจัยอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์เกี่ยวกับภาษา การเขียน การอ่าน เป็นสิ่งที่ต้องไปด้วยกัน

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษา

ความรู้สึกที่มีต่อสถาบันการศึกษาที่ศึกษาอยู่ จากข้อคำถามด้านความชอบและการเลือกที่จะศึกษาพบว่านักศึกษาเกินครึ่งชอบสถาบันของตนเอง ตามด้วยชอบมาก แสดงให้เห็นว่า สถาบันการศึกษาร้างประสบการณ์ที่ดีเป็นส่วนใหญ่ แม้จะไม่ชอบมากเป็นอันดับแรกก็ตาม แต่หากว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ทำร่วมกัน ในนามของสถาบันก็จะช่วยทำให้เกิดความรักความผูกพันมากขึ้น เช่น การเป็นตัวแทนการเล่นกีฬา การจัดการแข่งขันกีฬาแบบเข้าและเยือน (นฤพนธ์ วงศ์จุตรภักดิ์ 2544)

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษาของรัฐและเอกชน

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่า ความชอบสถาบันการศึกษาของตนเองทั้งของรัฐและเอกชน มีแนวโน้มที่คล้ายกับภาพรวม นอกจากแนวโน้มที่ชอบสถาบันการศึกษาของตนเองมากลดลง อาจจะบ่งบอกได้ว่านิสิตนักศึกษาเอกชนน้อยกว่า ในขณะที่นิสิตนักศึกษาของรัฐ บอกว่าจะเรียนที่เดิมแน่นอนมากกว่า สถาบันการศึกษาของเอกชน น่าจะมีสาเหตุที่ตามจริงที่ว่า การเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาเอกชน นั้นอาจจะไม่ใช่ตัวเลือกแรกของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ความรู้สึกชอบน้อยกว่า รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่สูงกว่า ก็อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่ง

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่า ความชอบสถาบันการศึกษาของตนเองทั้งสถาบันการศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีแนวโน้มที่คล้ายกับภาพรวม นอกจากแนวโน้มที่ชอบสถาบันการศึกษาของตนเองมากลดลง อาจจะมีบอกได้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนภูมิภาคน้อยกว่า ในขณะที่นิสิตนักศึกษาส่วนกลางบอกว่าจะเรียนที่เดิมแน่นอนมากกว่า สถาบันการศึกษาส่วนภูมิภาค การค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาในส่วนภูมิภาคพอใจกับการเรียนที่เดิมน้อยกว่าส่วนกลาง

การประเมินสิ่งที่คาดว่าจะได้รับประสบการณ์จากสถาบันที่ตัวเองเรียน

จากการประเมินเกี่ยวกับการประเมินว่านิสิตนักศึกษาคาดหวังว่าจะได้รับอะไรจากการศึกษาในสถาบันการศึกษา จากข้อคำถาม 23 ข้อ พบว่า ประสบการณ์ที่จะทำให้มีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมกับคนอื่น เป็นส่วนที่นิสิตนักศึกษาของไทย มองว่ามากที่สุด ตามด้วยการสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ส่วนการประเมินที่คาดว่าจะได้รับน้อยที่สุดคือเรื่องของความคุ้นเคยและความพอใจกับวรรณกรรม จากการค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า การได้มาอยู่และเรียนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมโลกในอนาคตที่ต้องการให้บัณฑิตของชาติมีทักษะที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างดีและมีความสุขทั้งในประเทศเดียวกัน และประชาคมโลกด้วย (จักรภาพ เพ็ญแข 2544)

ส่วนการค้นพบที่นิสิตนักศึกษาไม่คาดหวังว่าจะได้รับมากนักหรือน้อย ในด้านวรรณกรรม รวมทั้งด้านศิลปด้วยนั้น แสดงให้เห็นว่า งานหรือกิจกรรมด้านวรรณกรรม ศิลป และวรรณกรรมในกลุ่มคนวัยนี้และการจัดเตรียมประสบการณ์ด้านนี้มีไม่มากนัก นิสิตนักศึกษาเองก็ต้องตระหนักถึงความสำคัญอันนี้ ขณะที่สถาบันการศึกษาเองก็ต้องจัดเตรียมหรือหาโอกาสส่งเสริมส่วนนี้มากขึ้น หากยังมองว่างานศิลป และวรรณกรรมเป็นสิ่งที่ดี ช่วยจรรโลงจิตใจ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อยู่

ประการสุดท้ายคือ ไม่ว่าจะแยกวิเคราะห์อย่างไรกับกลุ่มตัวอย่าง ผลออกมามีลักษณะที่ใกล้เคียงกับภาพรวมและไม่มีความแตกต่างให้เห็นเด่นชัดนักไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน หรือส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนั้นนอกจากจะเป็นการวิจัยที่ต่อเนื่องจากการวิจัยกับสถาบันการศึกษาที่ผ่านมา แต่ประเด็นที่เพิ่มเข้าไปในส่วนของการขนาดกลุ่มตัวอย่าง แยกวิเคราะห์การบริหารจัดการโดยรัฐและเอกชน และระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ช่วยทำให้มองเห็นภาพของคุณภาพชีวิตมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของคุณภาพของงานหรือกิจกรรมที่ทำระหว่างเรียน และสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างประเด็นต่างๆ ในรายละเอียดที่น่าสนใจ ที่จะเป็นประโยชน์แก่การนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาสถาบันการศึกษาระดับนี้ อย่างไรก็ตามข้อมูลต่างๆ ที่แสดงให้เห็นนี้ เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นที่ยังไม่ได้มีการเปรียบเทียบกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจจะต้องมีการดำเนินการและศึกษา วิเคราะห์อีกต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติมา เจริญหิรัญ. (2538). *การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยรังสิต* [CD-ROM]. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บทคัดย่อ จาก : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- คณะอนุกรรมการพัฒนากิจการนิสิตนักศึกษา. (2534). *ข้อมูลพื้นฐานด้านกิจการนิสิตของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : ประกายพรึก.
- ครุรักษ์ ภิรมรักษ์. (2540). นักเล่นนิทานสร้างนักอ่าน. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 16 (130), 44-47
- จกมล เทิดประสิทธิ์กุล. (2542). *ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนของนักศึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค)*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรวยพร กาญจนโชติ. (2536). *การปรับตัวและสุขภาพจิตนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จักรภพ เพ็ญแข (2544) *Human cloning; Contribution and disease prevention*. บรรยายพิเศษ การประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง The second international congress on ideal graduate (ICIG 2001) ณ ห้องประชุมสถาบัน 3 คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27 กันยายน
- จันทรา ตันติพงศ์นุรักษ์. (2541). การสอนภาษาไทยโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา. *วารสารวิชาการ*, 1 (11), 45-51.
- จันทรา ปัทมสนท. (2535). *ความต้องการศูนย์วิทยบริการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สู่รังสิตตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา* [CD-ROM]. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บทคัดย่อ จาก : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

จิราพร อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2535). **ทักษะและพฤติกรรมการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ ของวัยรุ่นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** [CD-ROM]. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. บทคัดย่อ จาก : **ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย**.

ฐิติ อินม้น. (2533). **การอ่านสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ดวงผา นิยมชัย. (2537). การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ. **วารสารวิชาการอุดมศึกษา**, 3 (2), 58-74.

ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล. (2539). **ลมหายใจ..ดนตรี..ชีวิต**. กรุงเทพฯ : บ้านเพลง.

เตื่อนจิตต์ จิตต์อารี. (2520). **การคบเพื่อนของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทพวงมหาวิทยาลัย. (2540). **สรุปโครงการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ปีงบประมาณ 2540**. นนทบุรี : สหมิตรพรันต้ง.

ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). **การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จรงเจริญ.

ทัศนีย์ ศิริวัฒน. (2541). การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. **วารสารวิจัย**, 1(2), 11-21.

ทัศนีย์ สงวนสัตย์. (2537). รายงานการไปร่วมสัมมนาระดับภูมิภาค ณ ประเทศสิงคโปร์. **สารพัฒนาหลักสูตร**, 14 (119), 25-28.

เทียม เกริกมธุกร. (ม. ป. ป.). **การจัดการบ้านเรือน**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร (2544). กีฬาระดับอุดมศึกษา: คิดใหม่ ทำใหม่ **เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษเฉลิมพระเกียรติ สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา 2544-2545** ห้องประชุมนานาชาติ อาคาร QS 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยบูรพา
ชลบุรี

- นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร และจิรกรณ ศิริประเสริฐ (2544). **คุณภาพชีวิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**
- นันทนา รุ่งโรจน์. (2540). ปัญหาการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย. **ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง**, 20 (1), 10-11 และ 24.
- เนาวรัตน์ แต่งยิ้ม. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม. **วารสารวิชาการ**, 1 (7), 60-64.
- บุรุษชัย จงกลนี้. (2525). **การบริหารงานบริการและกิจกรรมนิสิตระดับอุดมศึกษา**.
ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุรุษชัย ศิริมหาสาร. (2540). โลกาวัดณ์กับการพัฒนาการเมือง. **สารพัฒนาหลักสูตร**, 128, 7-19.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2530). **อ่านเขียนคำไทย**. กรุงเทพฯ : สุทธิสาร.
- ประภาวดี เหล่าพูลสุข. (2538). **ปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยุทธ์ สุวรรณโกตา. (2532). คุณภาพชีวิต. **วารสารพัฒนาชุมชน**, 28 (1), 26-29.
- ประสาน มาลากุล ณ อยุธยา. (2528). **ศิลปะกับชีวิตประจำวันของเด็ก**. ชลบุรี : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี.
- ปริญญญา ฤทธิเจริญ. (2541). หนังสืออ่านนอกเวลา อ่านได้มากได้ประโยชน์มาก. **วารสารวิชาการ**, 1 (7), 34-36.
- เปรม ดิณสุลานนท์. (2537). ภาษาไทย ภาษาแม่. **สารสถาบันภาษาไทย**, 1 (2), 13-14.
- พรเทพ ราชจุฑทอง. (2537). **การพัฒนารูปแบบการต้อนรับน้องใหม่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ [CD-ROM]**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.บทคัดย่อจาก:

ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

- พรรณี แผลงจันทิก. (2532). *ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- พัลลภ สรรพกิจ. (2512). *ทัศนคติของนิสิตและนักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรที่มีต่อห้องสมุดของมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- พิชาภัค ประทีปเสถียรกุล. (2541). *ผลของดนตรีต่อการลดระดับความเครียดของผู้ป่วยกระดูกขาหักที่ได้รับการดัดงอกระดูก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.
- ภิญญ ศักดิ์เพชร. (2527). *การศึกษาทัศนคติของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในภาคใต้ที่มีต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ปีการศึกษา 2527*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- มนตรี แย้มกลีกร. (2541). *แนวความคิดการบริหารงานกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา*. *วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา*, 3(1), 44.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2542). *ปฐมนิเทศนิสิตใหม่ ประจำปีการศึกษา 2542*. ชลบุรี : ชลบุรี.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2534). *ฝ่ายกิจการนิสิต*. ชลบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2526). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

- มัทธนา ธนะพันธุ์. (2535). การใช้เวลาร่วมด้วยการออกกำลังกายของนักเรียนโรงเรียน
สาธิตในเขตกรุงเทพมหานคร. *รวบรวมบทความวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการ
วิจัย พ.ศ. 2530-2534 มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา.
- ยาใจ เจริญสุวรรณ. (2542). การอ่านกับชีวิต. *ประชาศึกษา*, 49 (1), 13-16.
- รังสิมา อัมระธรรม. (2534). *การศึกษาปัญหาของนิสิตที่อยู่ประจำหอพักมหาวิทยาลัย
บูรพา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. (2516). *ระบบการศึกษาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร*. เอกสาร
ประกอบการสัมมนาทางวิชาการครั้งที่ 3 ณ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2531-2532). บทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศอุตสาหกรรมใหม่.
วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 23 (1-2), 32.
- _____. (2536). ความสำคัญของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต่อสังคมไทยใน
ปัจจุบันและอนาคต. *วารสารวิชาการอุดมศึกษา*, 3 (1), 53-64.
- เล็ก จันทรส์อาด. (2535). *การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา*. วิทยา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา. (2540). สอนเขียนเรียงความอย่างมีกระบวนการ. *สารพัฒนาหลัก
สูตร*, 16 (130), 30-35.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- วิจิตร อาวะกุล. (2532). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- _____. (2534). *เพื่อการพูด การฟัง และการประชุมที่ดี*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2540). **เทคนิคมนุษยสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
ไอ เอส พรินติ้ง เฮ้าส์.

วิทยากร เชียงกุล. (2541). การศึกษาจะมีส่วนแก้ไข วิกฤตสังคมไทยได้อย่างไร. **วารสาร
วิชาการ**, 1 (11), 7-13.

วิมล โรจนวีระ. (2513). **การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคมและการปรับตัวระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

ศึกษานิเทศการ, กระทรวง. (2523). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524**.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

สมบุญ ตะปินา. (2529). **การศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขา
บริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สรเสริญ อุทัยเฉลิม. (2514). **มหาวิทยาลัยในทัศนะของข้าพเจ้าในสังคมมหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายพิน สุตคณิง. (2535). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำเนา ขจรศิลป์. (2524). **หลักภารกิจการนักศึกษา**. กรุงเทพฯ : กองกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. (2537). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1 : พื้นฐานและบริหารนักศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุบินรัตน์ รัตนศิลา. (2537). การอ่านเพื่อการตีความ. **สารพัฒนาหลักสูตร**, 14 (119), 35.

- เสาวภา สร้อยจําปา. (2539). *การใช้เวลารว่างของนิสิตระดับประกาศนียบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* [CD-ROM]. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บทคัดย่อจาก : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- เอกชัย สุนทรพงศ์, และเสวนิตย์ แสงวิเชียร. (2529). *ความสุนทริยศาสตร์สำหรับผู้ไม่รู้*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Bolton, C. D., & Kammeyer, K. C. W. (1968). *The university student: a study of student behavior and values*. New Heaven: College University.
- Clements, C., & Barret, D. B. (1993). The quality of life program. *The Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 64 (4), 48-51.
- Flannelly, S.J. (1990). Student/faculty contact and academic quality of effort: excepted results from CSEQ surveys, 1985-1988. ERIC, AN: ED 323869
- <http://www.indiana.edu/~cseq/overview.htm> 2002
- <http://www.missouri.edu/~wwwsls/figs.htm> 2002
- Pace. (1990). *College student experience questionnaire: CSEQ*. IN: Indiana University.
- Peart, P.O. (1986, August). A study of the factors that affect graduate students academic progress in the department of educational administration at Michigan State University. *Dissertation Abstracts International*, 47 (2), 372-373-A.
- Seidler, T. L., Turner, E. T., & Horine, L. (1993). Promoting active lifestyles through facilities and equipment. *The Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 64 (1), 39-42.
- Stewart, L.T., & Moss, S. (1993). *Human Communication*. 4th.ed. New York: Random House.

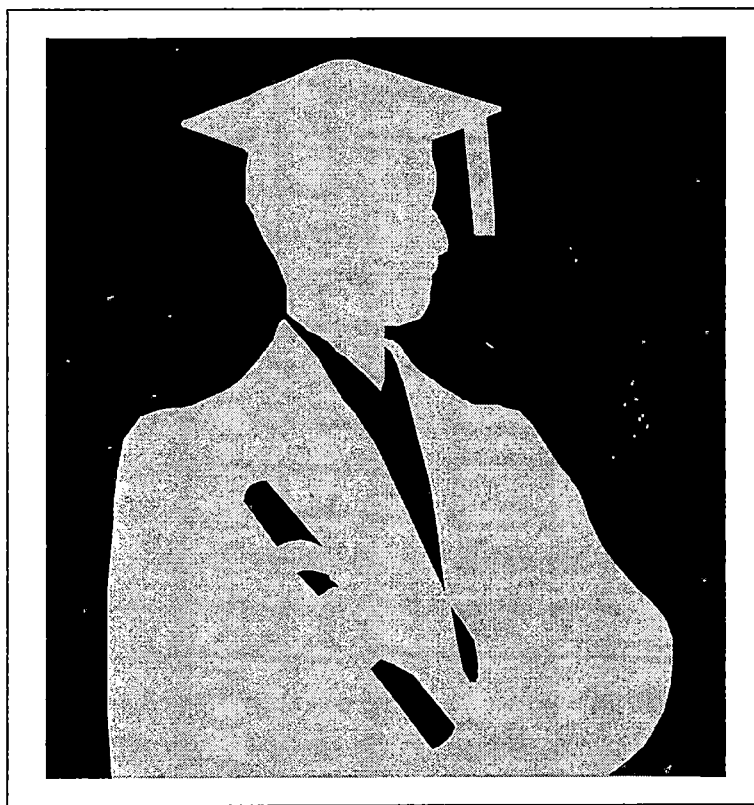
Walker, M. L; & Seidler, T. L. (1993). *Sports Equipment Management*. 2nd ed.
Boston, MA: Jones & Barlett.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

แบบสอบถาม
ประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา

ภาควิชาพลศึกษาและสันตนาการ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ดัดแปลงจาก

(College Student Experiences Questionnaire): Robert C. Pace (1990)

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามนี้เพื่อศึกษาว่านักศึกษาใช้เวลาของตนเองอย่างไร ในด้านการเรียน การใช้ห้องสมุด การติดต่อกับอาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร การใช้เวลากับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย และการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบัน ประโยชน์จากแบบสอบถามนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามและการให้ข้อมูลที่เป็นจริง ความเต็มใจในการตอบแบบสอบถามนี้มีความสำคัญมากต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ข้อมูลที่ได้รับจากท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์และฝ่ายอื่นๆ ในการพัฒนาปัจจัยด้านต่างๆ อันจะช่วยให้ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพสูงสุด

การตอบคำถามค่อนข้างจะง่าย ท่านสามารถตอบแบบสอบถามเสร็จภายใน 30 นาที หลังจากที่ทำเสร็จแล้ว ท่านจะเห็นว่าคำตอบของท่านเหมือนกับกำลังถ่ายภาพตัวท่านเองจากประสบการณ์ที่ได้จากมหาวิทยาลัย โดยท่านจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองไปด้วย

ขอความกรุณาช่วยตอบอย่างระมัดระวัง โดยใช้ดินสอดำ เบอร์ B2 แล้วกาเครื่องหมาย (✓) ในวงกลม ไม่ต้องขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆบนแบบสอบถามนอกเหนือจากที่กำหนดให้ หากต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบ กรุณาลบคำตอบเก่าให้สะอาด

ขอบคุณในความร่วมมือและร่วมในการศึกษาครั้งนี้

ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง : กรุณาตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย (✓) ลงในวงกลมที่ต้องการได้คำตอบแต่ละข้อ

1. อายุ
 - ☐ 22 ปีหรือน้อยกว่า
 - ☐ 23-27 ปี
 - ☐ 28 หรือมากกว่า
2. เพศ
 - ☐ ชาย
 - ☐ หญิง
3. สถานภาพการสมรส
 - ☐ โสด
 - ☐ แต่งงาน
4. ชั้นปี
 - ☐ ปี 1
 - ☐ ปี 2
 - ☐ ปี 3
 - ☐ ปี 4
 - ☐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
5. ตั้งแต่เข้ามาศึกษา ณ สถาบันนั้นจนถึงปัจจุบัน ท่านได้เกรดใดมากที่สุด
 - ☐ A
 - ☐ A- หรือ B+
 - ☐ B
 - ☐ B- หรือ C+
 - ☐ C, C- หรือ ต่ำกว่า
6. ระหว่างศึกษาที่มหาวิทยาลัย ท่านเคยพักในหอหรือบ้านพักของมหาวิทยาลัยหรือไม่
 - ☐ เคย
 - ☐ ไม่เคย
7. ท่านสอบเข้ามาเรียนโดยตรงหรือโอนมาจากสถาบันอื่น
 - ☐ สอบผ่านเกณฑ์ของสถาบัน
 - ☐ โอนมาจากสถาบันอื่น
8. สาขาวิชาใดใกล้เคียงหรือคาดว่าจะเลือกเป็นวิชาเอกของท่าน
 - ☐ เกษตร
 - ☐ ศิลปะ (ศิลปะ ดนตรี การแสดง ฯลฯ)
 - ☐ วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา ภูมิวิทยา ฟิสิกส์ ฯลฯ)
 - ☐ ธุรกิจ
 - ☐ วิทยาการคอมพิวเตอร์
 - ☐ วิศวกรรม
 - ☐ ศึกษาศาสตร์
 - ☐ สาขาสุนัข (พยาบาล กายภาพบำบัด เทคโนโลยีสุขภาพ ฯลฯ)
 - ☐ มนุษยศาสตร์ (วรรณคดี ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ศาสนา ฯลฯ)
 - ☐ วิทยาศาสตร์กายภาพ (ฟิสิกส์ เคมี คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ปฐพี ฯลฯ)
 - ☐ สังคมศาสตร์ (สังคมวิทยา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ)
 - ☐ ภาษาต่างประเทศ (ฝรั่งเศส สเปน)
 - ☐ กลุ่มศึกษา (เอเชียศึกษา แอฟริกาศึกษา ลาตินศึกษา ฯลฯ)
 - ☐ วิชาเอกร่วม (สัมพันธ์ระหว่างประเทศ นิเวศวิทยา)
 - ☐ อื่นๆ ได้แก่
 - ☐ ยังไม่ตัดสินใจ

9. ในภาคเรียนนี้ ท่านพักอยู่ที่ใด
- ☐ หอพักหรือบ้านพักของมหาวิทยาลัย
 - ☐ บ้านพักองค์การหรือสโมสรนักศึกษา
 - ☐ บ้านหรือหอพักนอกมหาวิทยาลัย ในระยะทางที่เดินถึง
 - ☐ บ้านหรือหอพักไกลจากมหาวิทยาลัย
 - ☐ บ้านพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง
10. เมื่อท่านจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ท่านคิดว่า จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือไม่
- ☐ เรียนต่อ
 - ☐ ไม่เรียนต่อ
11. ขณะเปิดเรียน ท่านใช้เวลาประมาณกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน (รวมเวลาทั้งในและนอกชั้นเรียน)
- ☐ ประมาณ 50 ชม หรือมากกว่า/สัปดาห์
 - ☐ ประมาณ 40 ชม/สัปดาห์
 - ☐ ประมาณ 30 ชม/สัปดาห์
 - ☐ น้อยกว่า 20 ชม/สัปดาห์
12. ท่านเป็นคนสัญชาติใด
- ☐ ไทย
 - ☐ จีน
 - ☐ อินเดีย
 - ☐ อื่นๆ ระบุ
13. บิดาหรือมารดาสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่
- ☐ ไม่สำเร็จ
 - ☐ สำเร็จทั้งคู่
 - ☐ พ่อคนเดียว
 - ☐ แม่คนเดียว
14. ในช่วงเปิดภาคเรียน ท่านใช้เวลาประมาณกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในงานอาชีพที่ทำ
- ☐ ไม่ทำงานเลยระหว่างเรียน
 - ☐ ประมาณ 10 ชม/หรือน้อยกว่า
 - ☐ ประมาณ 11-15 ชม/สัปดาห์
 - ☐ ประมาณ 16-20 ชม/สัปดาห์
 - ☐ ประมาณ 21-30 ชม/สัปดาห์
 - ☐ มากกว่า 30 ชม/สัปดาห์
15. พ่อแม่/ครอบครัวสนับสนุนค่าเล่าเรียนในปีการศึกษานี้เป็นเงินจำนวนเท่าใด
- ☐ ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด
 - ☐ มากกว่าครึ่งหนึ่ง
 - ☐ น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง
 - ☐ ให้เล็กน้อย

กิจกรรมในมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง : จากประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่ท่านเรียนอยู่ในปีการศึกษานี้ ท่านได้ทำสิ่ง
ต่อไปนี้ บ่อยครั้งเพียงใด
โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ทุกข้อคำถามเพียงวงกลมเดียวทางด้านซ้ายของแต่ละข้อ
ความ

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย	ประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด
☐	☐	☐	☐	ใช้เป็นที่เสียบางสำหรับอ่านหรือศึกษางานจากเอกสารที่ท่านนำมา
☐	☐	☐	☐	ใช้บัตรคำหรือคอมพิวเตอร์ค้นหาเอกสารในบางหัวข้อ
☐	☐	☐	☐	ถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ช่วยในการหาเอกสารข้อมูลที่ต้องการ
☐	☐	☐	☐	อ่านหนังสือหรือเอกสารในห้องอ้างอิง
☐	☐	☐	☐	ใช้ดัชนีหนังสือเพื่อค้นหาหนังสือ
☐	☐	☐	☐	เขียนบรรณานุกรมเพื่อการอ้างอิงในรายงานหรือภาคินพนธ์
☐	☐	☐	☐	หาหนังสือที่สนใจโดยการใช้คอมพิวเตอร์จากหนังสืออ่าน
☐	☐	☐	☐	หาเอกสารอ้างอิงอื่นๆ จากเอกสารที่ท่านอ่าน
☐	☐	☐	☐	หาหนังสืออ้างอิงหรือบทความที่คนอ้างอิงถึงบ่อย
☐	☐	☐	☐	ยืมหนังสืออื่นที่ไม่ใช่ตำราเรียนออกไปอ่านข้างนอก

ประสบการณ์การติดต่อกับคณาจารย์

☐	☐	☐	☐	พูดคุยกับอาจารย์
☐	☐	☐	☐	สอบถามอาจารย์เกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเรียน การสอน เช่น เกรด งาน ฯลฯ
☐	☐	☐	☐	พบปะอาจารย์ไม่เป็นที่ และทางสำนักเลขาธิการเรียนวิชาอื่นๆ
☐	☐	☐	☐	ขอนัดหมายเพื่อพบอาจารย์ที่ห้องทำงาน
☐	☐	☐	☐	พูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาหรืองานอื่นๆกับอาจารย์
☐	☐	☐	☐	พูดคุยเกี่ยวกับแผนงาน อาชีพและความไม่ฝันกับอาจารย์
☐	☐	☐	☐	ขอความคิดเห็นหรือคำแนะนำจากอาจารย์เกี่ยวกับงาน
☐	☐	☐	☐	ดื่มหรือรับประทานอาหารว่างกับอาจารย์
☐	☐	☐	☐	ทวงงานหรือร่วมงานวิจัยกับอาจารย์
☐	☐	☐	☐	ปรึกษาปัญหาหรือเรื่องส่วนตัวกับอาจารย์

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	การเรียนรายวิชา
☐	☐	☐	☐	อดคิดบรรยายของอาจารย์อย่างละเอียด
☐	☐	☐	☐	มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน
☐	☐	☐	☐	ขีดเส้นใต้ประเด็นสำคัญในเอกสารหรือหนังสือที่อ่าน
☐	☐	☐	☐	พยายามหาข้อเท็จจริงที่แตกต่างและความคิดที่ไปด้วยกันได้
☐	☐	☐	☐	คิดถึงถ้อยคำสิ่งที่ได้จากบทเรียนไปประยุกต์ใช้
☐	☐	☐	☐	ทำรายงานหรือโครงการที่จะต้องรวบรวมความคิดจากแหล่งข้อมูลจำนวนมาก
☐	☐	☐	☐	เยาะแหยะหรือล้อเลียนความผิดพลาดจากเพื่อนหรือคนบรรยาย
☐	☐	☐	☐	พยายามอธิบายเนื้อหาที่เรียนให้เพื่อนนิสิตนักศึกษาฟัง
☐	☐	☐	☐	ทบทวนเนื้อหาหรือวิชาจากคณาจารย์และภาควิชา
☐	☐	☐	☐	อ่านเพิ่มเติมในหัวข้อที่เรียนหรืออภิปรายในชั้นเรียน

ศิลปะ ดนตรี และการแสดง

☐	☐	☐	☐	พูดคุยเกี่ยวกับงานศิลปะ (การวาดภาพ และสื่อ ศิลปะในศิลปะ)
☐	☐	☐	☐	กับนิสิตนักศึกษาคนอื่นๆ ในสถาบันเดียวกัน
☐	☐	☐	☐	เคยเข้าชมการแสดงศิลปะหรือนิทรรศการที่จัดในมหาวิทยาลัย
☐	☐	☐	☐	เคยอ่านหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกวีหรือบทกวีวิจารณ์งานศิลปะ
☐	☐	☐	☐	เคยเข้าร่วมกิจกรรมงานศิลปะบางอย่าง (การระบายสี การปั้นหรือหัตถกรรม และการวาดเขียน ฯลฯ)
☐	☐	☐	☐	ได้พูดคุยเกี่ยวกับดนตรี (เช่น เพลง นักร้อง นักดนตรี) กับเพื่อนนิสิตนักศึกษา
☐	☐	☐	☐	ได้เข้าชมคอนเสิร์ตหรืองานดนตรีอื่นๆ ที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัย
☐	☐	☐	☐	เคยอ่านหรือพูดคุยเกี่ยวกับบทกวีหรือบทกวีวิจารณ์งานดนตรี
☐	☐	☐	☐	ได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับดนตรี (วงออร์เคสตรา ร้องเพลงประสานเสียง)
☐	☐	☐	☐	เคยพูดคุยเกี่ยวกับการแสดง (ละคร ดนตรี เต้นรำ) กับเพื่อนนิสิตนักศึกษา

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	
☐	☐	☐	☐	เคยดูละคร นาฏศิลป์หรือการแสดงอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยจัด
☐	☐	☐	☒	อ่านหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยการดำเนินงาน การแสดง
☐	☐	☐	☐	เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการผลิตผลงานการแสดง (เช่น ร่วมแสดง เต้นรำ ทำงานประกอบฉาก ฯลฯ)

กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

☐	☒	☒	☒	รับประทานอาหาร/ของว่าง และอื่นๆ ที่สโมสรหรือศูนย์กิจกรรม นิสิตนักศึกษารวมมหาวิทยาลัย
☐	☐	☐	☐	ได้ดูบอร์ดที่ติดประกาศเกี่ยวกับข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย
☐	☒	☒	☒	พบปะเพื่อนนิสิตนักศึกษาที่สโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
☐	☐	☐	☐	อยู่ที่สโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา และพูดคุยกับนักนิสิต ศึกษาอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
☐	☒	☒	☒	ใช้ห้องนั่งเล่นของสโมสรหรือศูนย์กิจกรรมเพื่อพักผ่อนหรือ ดูนั่งสื่อ
☐	☐	☐	☐	ดูภาพยนตร์หรือทำกิจกรรมที่สโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
☐	☐	☐	☐	ร่วมทำกิจกรรมทางสังคมที่สโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
☐	☐	☐	☐	ได้ยินประกาศจากสโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
☐	☒	☒	☒	เล่นเกมหรือกีฬาที่มีในสโมสรหรือศูนย์กิจกรรมนิสิตนักศึกษา
☐	☐	☐	☐	ใช้ห้องนั่งเล่นหรือห้องประชุมในสโมสรหรือศูนย์กิจกรรมพบปะพูดคุย กับเพื่อนนักศึกษา

สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาและนันทนาการ

☐	☒	☒	☒	กำหนดเป้าหมายสำหรับปฏิบัติทักษะกีฬาบางอย่าง
☐	☐	☐	☐	ออกกำลังกายหรือฝึกซ้อมกีฬาในมหาวิทยาลัยตามแผนที่ตนเอง กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ
☐	☒	☒	☒	ใช้สถานที่นันทนาการกลางแจ้งสำหรับกีฬาหรือกิจกรรมเดี่ยว
☐	☐	☐	☐	ใช้สถานที่นันทนาการกลางแจ้งสำหรับกีฬาหรือกิจกรรมกลุ่ม
☐	☒	☒	☒	ใช้โรงยิมสำหรับกีฬาหรือกิจกรรมเดี่ยว

☐ บ่อยมาก
☐ บ่อย
☐ บางครั้ง
☐ ไม่เคยเลย

- ☐ ใช้โรงยิมเล่นกีฬา โดยกำหนดผู้เล่นมากกว่าหนึ่งคน
☒ ☒ ☒ ☒ หูล้างหรือมัลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางกีฬาของตนเอง
☐ ☐ ☐ ☐ ร่วมแข่งขันกีฬากายในมหาวิทยาลัย
☒ ☒ ☒ ☒ มีการเก็บสถิติความก้าวหน้าเกี่ยวกับทักษะหรือกิจกรรมกีฬาของตนเอง
☐ ☐ ☐ ☐ เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาของสถาบัน

ชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา

- ☒ ☒ ☒ ☒ อยู่นับว่าอยู่ในหนังสือพิมพ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของ
 สถาบันและการจัดการองค์การนิสิตนักศึกษา
☐ ☐ ☐ ☐ เข้าร่วมในกิจกรรมหรืองานที่กลุ่มนิสิตนักศึกษาจัดขึ้น
☒ ☒ ☒ ☒ อยู่นับว่าอยู่ในหนังสือพิมพ์ของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์การ
 นิสิตนักศึกษา
☐ ☐ ☐ ☐ ร่วมประชุมของชมรม องค์การหรือกลุ่มกิจกรรมขององค์การ
 นิสิตนักศึกษา
☒ ☒ ☒ ☒ ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งคณะกรรมการนิสิตนักศึกษา
☐ ☐ ☐ ☐ พูดคุยเกี่ยวกับนโยบายและประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
 ของมหาวิทยาลัยและองค์การนิสิตนักศึกษา
☒ ☒ ☒ ☒ ทำงานในคณะกรรมการหรือโครงการพิเศษของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
 (การเผยแพร่เอกสาร กิจกรรมทางสังคม นิสิตนักศึกษาฯ)
☐ ☐ ☐ ☐ พูด แสดงความคิดเห็นและเหตุผลของความสำเร็จหรือความล้ม
 เหลวในการประชุมสมาคมนิสิตนักศึกษาหรือรายการต่างๆ
☒ ☒ ☒ ☒ เป็นสมาชิกในคณะกรรมการนิสิตนักศึกษา
☐ ☐ ☐ ☐ พบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้บริหารมหาวิทยาลัยเพื่อสนทนา
 เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์การนิสิตนักศึกษา

ประสบการณ์ในการเขียน

- ☐ ☐ ☐ ☐ ใช้เวลานานมากในการค้นหาความหมายของคำ
☐ ☐ ☐ ☐ ร่างงานที่เขียนก่อน และแก้ไขด้วยตนเองอีกครั้งก่อนส่งอาจารย์

น้อยมาก	น้อย	บางครั้ง	ไม่เลย	
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนที่อยู่ต่างวิชาเอก
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนที่มีความสนใจแตกต่างจากตนเองมาก
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างจากตนเองมาก
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนที่มีอายุแตกต่างจากตนเองมาก
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนที่ต่างเชื้อชาติกัน
☐	☐	☐	☐	คบเพื่อนต่างชาติ
☐	☐	☐	☐	แสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังกับเพื่อนที่มีปรัชญาชีวิตและค่านิยมที่แตกต่างจากตนเองมาก
☐	☐	☐	☐	พูดคุยแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังกับเพื่อนที่นับถือศาสนาที่แตกต่างจากตนเอง
☐	☐	☐	☐	พูดคุยแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังกับเพื่อนที่สนใจการเมืองที่แตกต่างจากตนเอง
☐	☐	☐	☐	พูดคุยอย่างจริงจังกับเพื่อนที่มาจากต่างประเทศ

คำชี้แจง : จากประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยสำหรับปีการศึกษานี้ ท่านได้ทำสิ่งต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน?

วิทยาศาสตร์

☐	☐	☐	☐	ท่องจำสูตร คำนวณค่าความ และศัพท์เทคนิคต่างๆ
☐	☐	☐	☐	พยายามแสดงหรืออธิบายความสัมพันธ์ของศัพท์ทางคณิตศาสตร์
☐	☐	☐	☐	ตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยดูว่าจะสามารถอธิบายให้เพื่อนเข้าใจได้หรือไม่
☐	☐	☐	☐	อ่านบทความ (ที่ไม่ใช่งานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ) เกี่ยวกับหลักทฤษฎีและแนวความคิดด้านวิทยาศาสตร์
☐	☐	☐	☐	ฝึกพัฒนาทักษะในการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์
☐	☐	☐	☐	แสดงวิธีการใช้เครื่องมือในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนดู
☐	☐	☐	☐	อธิบายขั้นตอนการค้นคว้าทดลองให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง
☐	☐	☐	☐	ไปชมงานนิทรรศการหรือการสาธิตเกี่ยวกับงานสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางวิทยาศาสตร์

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เลย	
☐	☐	☐	☐	ความสำเร็จของการทดลองหรือโครงการเกิดขึ้นโดยการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
☐	☐	☐	☐	พยายามอธิบายให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับมลพิษ การนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้พลังงานทดแทน ฝนกรด หรือเรื่องที่คล้ายกันนี้

คำชี้แจง : ถ้าท่านพักในหอพักของมหาวิทยาลัย สำหรับปีการศึกษานี้ ท่านได้ทำสิ่งต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน ตอบคำถามเหล่านี้โดยการระบายดินสอในช่องว่างทางซ้ายมือที่ตรงกับความเป็นจริง ถ้าท่านไม่ได้พักภายในมหาวิทยาลัย ก็ไม่ต้องทำส่วนนี้

หอพักมหาวิทยาลัย

☐	☐	☐	☐	พูดคุยเรื่องต่างๆ ในระหว่างการรับประทานอาหารเย็นกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน
☐	☐	☐	☐	ออกไปกับเพื่อนๆ เพื่อหาอาหารว่างรับประทานช่วงดึก
☐	☐	☐	☐	เสนอตัวให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ (วิชาที่เรียน ธุระต่างๆ การให้คำแนะนำช่วยเหลือ ฯลฯ)
☐	☐	☐	☐	ร่วมวงสนทนากับเพื่อนจนกระทั่งดึก --
☐	☐	☐	☐	ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในสิ่งที่ท่านกำลังทำอยู่
☐	☐	☐	☐	ขอยืมสิ่งของ (เสื้อผ้า เทปเพลง รูปภาพ หนังสือ ฯลฯ) จากเพื่อนร่วมหอพัก
☐	☐	☐	☐	ร่วมกิจกรรมสังคมที่จัดขึ้นในหอพัก
☐	☐	☐	☐	ดูหนังสือหรือทำการบ้านกับเพื่อนร่วมหอพัก
☐	☐	☐	☐	ช่วยวางแผนหรือจัดกิจกรรมงานของหอพัก
☐	☐	☐	☐	ทำงานเกี่ยวกับการบริการสังคมหรือโครงการรณรงค์ทางสังคมร่วมกับเพื่อนที่อาศัยอยู่ในหอพัก

การสนทนา

คำชี้แจง: ในการสนทนากับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย สำหรับปีการศึกษานี้ ท่านพูดเรื่อง
ต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหน

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	
☐	☐	☐	☐	หัวข้อการสนทนา
☐	☐	☐	☐	เหตุการณ์ปัจจุบันในสังคม
☐	☐	☐	☐	ปัญหาใหญ่ของสังคม เช่น เสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค และกระบวนการยุติธรรม
☐	☐	☐	☐	วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
☐	☐	☐	☐	ความคิดและมุมมองของคนอื่น เช่น นักเขียน นักปรัชญา และ นักประวัติศาสตร์
☐	☐	☐	☐	ศิลปะ เช่น ภาพวาด ภาพการแสดงดนตรี ภาพยนตร์ และอื่นๆ
☐	☐	☐	☐	วิทยาศาสตร์ เช่น ทฤษฎี การทดลอง และกระบวนการสร้าง
☐	☐	☐	☐	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีด้านต่างๆ
☐	☐	☐	☐	ประเด็นทางสังคมหรือคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
☐	☐	☐	☐	ทางพลังงาน มลพิษ สารเคมี พันธุกรรม
☐	☐	☐	☐	เศรษฐกิจ เช่น การจ้างงาน ความมั่งคั่ง ความยากจน หนี้สิน การค้า และอื่นๆ
☐	☐	☐	☐	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในการสนทนากับเพื่อนนักศึกษาคนอื่น ๆ ท่านทำสิ่งต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหน?

ข้อมูลในการสนทนา

☐	☐	☐	☐	อ้างถึงความรู้ที่ได้จากการอ่านมา
☐	☐	☐	☐	แสดงความคิดเห็นหลากหลายอย่างเสรีเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ
☐	☐	☐	☐	อ้างถึงสิ่งที่อาจารย์ได้เคยพูดไว้ก่อน
☐	☐	☐	☐	หาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนทนาเพื่ออ่านเพิ่มเติม
☐	☐	☐	☐	เปลี่ยนความคิดของตัวเองเพราะเจตนาต่อความรู้หรือข้อโต้แย้งที่ ผู้อื่นเสนอ
☐	☐	☐	☐	โน้มน้าวผู้อื่นให้คล้อยตามหลักฐานหรือเหตุผลที่อ้างถึง

การอ่านและการเขียน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในวงกลมทางซ้ายมือและทางขวามือที่ตรงกับความจริง

ในปีการศึกษานี้ ท่านอ่านหนังสือกี่เล่ม

1. ตำราหรือหนังสือประกอบการเรียนที่ผู้สอนกำหนด

☐ ไม่เคย	☐ น้อยกว่า 5 เล่ม
☐ ระหว่าง 5-10 เล่ม	☐ มากกว่า 10 เล่ม

2. หนังสืออ่านประกอบ

☐ ไม่เคย	☐ น้อยกว่า 5 เล่ม
☐ ระหว่าง 5-10 เล่ม	☐ มากกว่า 10 เล่ม

ในปีการศึกษานี้ ท่านเขียนรายงานส่งกี่ฉบับ

1. สอบข้อเขียนแบบบรรยาย

☐ ไม่เคย	☐ น้อยกว่า 5
☐ ระหว่าง 5-10	☐ มากกว่า 10

2. รายงานหรืองานเขียนอื่นๆ

☐ ไม่เคย	☐ น้อยกว่า 5
☐ ระหว่าง 5-10	☐ มากกว่า 10

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษา

คุณชอบสถานศึกษานี้มากเพียงใด

☐ ชอบมาก
☐ ชอบ
☐ ไม่ค่อยแน่ใจ
☐ ไม่ชอบ

ถ้าคุณสามารถเริ่มต้นเรียนใหม่อีกครั้ง คุณจะเรียนในสถาบันนี้หรือไม่

☐ เรียนแน่นอน
☐ อาจจะเรียน
☐ อาจจะไม่เรียน
☐ ไม่เรียนอย่างแน่นอน

สิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลายกันไปตามแต่ว่าสถาบันนั้นจะเน้นหรือให้ความสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านใด ขอให้ท่านคิดถึงสถาบันที่ท่านกำลังศึกษาและพิจารณาว่า สถาบันที่คุณเรียนนี้นับเป็นเรื่องใด โดยขอให้ประเมินความรู้สึกดังกล่าว ด้วยตัวเลขตั้งแต่ 1 ถึง 4 (1 คือน้อยที่สุด และ 4 คือมากที่สุด)

การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ความรู้ สติปัญญา และความฉลาด
 เน้นมากที่สุด ④ ③ ② ① เน้นน้อยที่สุด

การพัฒนาคุณภาพด้านคุณธรรม การแสดงออก และการสร้างสรรค์
 เน้นมากที่สุด ④ ③ ② ① เน้นน้อยที่สุด

ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ การประเมินผล และวิเคราะห์
 เน้นมากที่สุด ④ ③ ② ① เน้นน้อยที่สุด

การพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพและการประกอบอาชีพ
 เน้นมากที่สุด ④ ③ ② ① เน้นน้อยที่สุด

ด้านความสัมพันธ์และคุณค่าในการนำไปใช้ของรายวิชาที่เรียน
 เน้นมากที่สุด ④ ③ ② ① เน้นน้อยที่สุด

ใน 3 ด้านที่เหลือจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถาบันที่คุณศึกษาอยู่ ขอความกรุณาประเมินความสัมพันธ์ดังกล่าวอีกครั้ง โดยประเมินผลจาก 1 ถึง 4 (1 คือน้อยที่สุด และ 4 คือมากที่สุด)

ความสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษา กลุ่มนักศึกษา และกิจกรรม

คบกันฉันท์เพื่อน ช่วยเหลือและความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

④ ③ ② ①

มีการแข่งขัน ไม่เกี่ยวข้อง และมีความรู้สึกที่ต่างกลุ่ม

ความสัมพันธ์กับคณาจารย์					
เข้าหาได้ ช่วยเหลือ เข้า ออกเข้าใจสนับสนุนและ ให้กำลังใจ	④	③	②	①	ไม่เข้าใกล้ ไม่สนับสนุน ไม่เห็นอกเห็นใจ

ความสัมพันธ์กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน					
ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อและยืดหยุ่น	④	③	②	①	กระด้าง ดื้อตัว และมีขอบจำกัด

ประมาณการจากสิ่งที่ท่านได้รับจากมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง: เมื่อคิดถึงสถาบันที่ท่านศึกษาดังแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ท่านคิดว่าท่านได้รับหรือมี
พัฒนาการด้านใดบ้าง โปรดประเมินโดยการระบายดินสอลงในวงกลมด้านซ้าย
ของคำถาม

น้อยมาก	น้อย	บ้าง	ครั้ง	ไม่เลย	
☐	☐	☐	☐	☐	การฝึกทางวิชาชีพ มีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ กับงานเฉพาะอย่างหรืองานที่ทำอยู่ได้
☐	☐	☐	☐	☐	มีความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้านเพียงพอที่จะศึกษาต่อใน สายงานอาชีพ วิทยาศาสตร์ หรือสาขาอื่นๆ
☐	☐	☐	☐	☐	มีความรู้พื้นฐานการศึกษาวางไปกว้างพอที่จะมองเห็นความแตกต่าง ของความรู้สาขาต่างๆ
☐	☐	☐	☐	☐	มีความรู้ที่เพียงพอที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ
☐	☐	☐	☐	☐	มีการพัฒนาด้านความเข้าใจและความพึงพอใจเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี และการแสดง
☐	☐	☐	☐	☐	มีความคุ้นเคยและความพึงพอใจกับวรรณกรรมเพิ่มขึ้น
☐	☐	☐	☐	☐	เขียนได้ดีและชัดเจน
☐	☐	☐	☐	☐	ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างปรัชญา วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิต

บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	
☐	☐	☐	☐	มีความคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์
☐	☐	☐	☐	พัฒนาคุณค่าเฉพาะตนและมาตรฐานของคุณค่าและคุณธรรม
☐	☐	☐	☐	เข้าใจตนเองดีในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ
☐	☐	☐	☐	เข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวเข้ากับคนกลุ่มอื่นๆได้
☐	☐	☐	☐	มีความสามารถที่จะทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้
☐	☐	☐	☐	พัฒนาสุขนิสัยและสร้างสมรรถภาพทางกายที่ดี
☐	☐	☐	☐	เข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และการทดลอง
☐	☐	☐	☐	เข้าใจพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
☐	☐	☐	☐	เข้าใจถึงผลกระทบที่จะตามมา (ประโยชน์และโทษอันตรายและคุณค่า) จากการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้
☐	☐	☐	☐	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
☐	☐	☐	☐	มีความสามารถในการคิดเชิงปริมาณ: เช่น เข้าใจเกี่ยวกับสัดส่วน และความน่าจะเป็น ฯลฯ
☐	☐	☐	☐	ความสามารถในการผสมผสานความคิด รวมทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างความคล้ายคลึง และความแตกต่างของแนวคิด
☐	☐	☐	☐	ความสามารถที่จะเรียนรู้ คิดและแสวงหาข้อมูลที่ต้องการด้วยตัวเอง
☐	☐	☐	☐	เห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์เพียงพอที่จะเข้าใจเหตุการณ์ในอดีต และปัจจุบัน
☐	☐	☐	☐	มีความรู้เกี่ยวกับผู้อื่นและประชากรส่วนอื่นๆของโลก อาทิ อเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และแอฟริกา เป็นต้น

ความคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

